

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้ง
ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
ผู้ศึกษา นางสาวโนรัตน์ หวานนุรักษ์ **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุภาสินี ตันติศรีสุข **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

จากแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยรัฐบาลให้การส่งเสริมการผลิตและการลงทุนของภาคเอกชน ส่งผลให้เกิดการลงทุนในส่วนกลางและภูมิภาคมากขึ้น จากอดีตที่ผ่านมา อุตสาหกรรมจำนวนมากตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง และจังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการประกอบการอุตสาหกรรมหลากหลายและมีแนวโน้มการตั้งโรงงานเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี และศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี โดยการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาได้แบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1. อุตสาหกรรมเกษตรกรรม และผลิตผลจากการเกษตร กลุ่มที่ 2. อุตสาหกรรมเบา กลุ่มที่ 3. อุตสาหกรรมหนัก และกลุ่มที่ 4. อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่ประกอบกิจการในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด รองลงมาได้แก่ บริษัทจำกัด ธุรกิจครอบครัว และกิจการเจ้าของคนเดียว ตามลำดับ ส่วนขนาดการลงทุนและการจ้างงานของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีแตกต่างกันไปตามประเภทของอุตสาหกรรมคือ กลุ่มที่ 1. มีการลงทุนขนาดเล็ก จำนวนแรงงานน้อย กลุ่มที่ 2. การลงทุนขนาดใหญ่ จำนวนแรงงานมาก กลุ่มที่ 3. การลงทุนขนาดใหญ่ จำนวนแรงงานมากกว่าทุกอุตสาหกรรม และ กลุ่มที่ 4. การลงทุนขนาดกลาง จำนวนแรงงานน้อย

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างได้เลือกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งดังนี้ กลุ่มที่ 1. คือ ค่าจ้างแรงงาน กลุ่มที่ 2. คือการได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล กลุ่มที่ 3. คือ ราคาที่ดิน และกลุ่มที่ 4. คือ โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้ สำหรับภาครัฐควรมีการจัดการพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม และป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และควรมีการกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้ทั่วถึง

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพล, การเลือกแหล่งที่ตั้ง, จังหวัดสระบุรี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุภาสินี ตันติศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางในการวิจัย ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และรองศาสตราจารย์ภูกัฒ ศรีคำพร ที่ได้ให้คำแนะนำและกรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้แล้ว ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ช่วยเหลือในการออกเอกสารติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้ศึกษา ที่ได้ให้การสนับสนุนเป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา จนการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจได้ไม่มากนักน้อย ประโยชน์ใดๆ ที่จะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ผู้มีส่วนสนับสนุนข้างต้น แต่หากการศึกษาค้นคว้าอิสระมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขออ้อมรับไว้ ณ โอกาสนี้

อโนรัตน์ หวานนุรักษ์

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	12
สมมติฐานการวิจัย.....	13
ขอบเขตการวิจัย	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	30
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
การวิเคราะห์โครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี	37
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี.....	47
การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี.....	53
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	56
สรุปการวิจัย	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผล	30
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	66
ก. สรุปข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระบุรี	66
ข. แบบสอบถาม	85
ค. ตารางภาคผนวก	93
ประวัติผู้ศึกษา	98

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	สิทธิประโยชน์แต่ละเขตการลงทุน 5
ตารางที่ 1.2	ประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน 7
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่ทำการศึกษา 33
ตารางที่ 4.1	ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง..... 38
ตารางที่ 4.2	ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม 39
ตารางที่ 4.3	ขนาดการลงทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง 40
ตารางที่ 4.4	จำนวนเงินทุนของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม 42
ตารางที่ 4.5	แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง 43
ตารางที่ 4.6	แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม 44
ตารางที่ 4.7	จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง 45
ตารางที่ 4.8	จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม 47
ตารางที่ 4.9	สาเหตุการตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรีในกลุ่มตัวอย่าง 48
ตารางที่ 4.10	สาเหตุของการตั้งสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม 49
ตารางที่ 4.11	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ในกลุ่มตัวอย่าง 50
ตารางที่ 4.12	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม..... 52
ตารางผนวกที่ 1	จำนวนโครงการลงทุนของประเทศไทย แยกตามเขตส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2544 – 2547 94
ตารางผนวกที่ 2	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม เงินทุน แรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2547 95

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางผนวกที่ 3 สัดส่วนจำนวนแรงงานต่อสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2547	96
ตารางผนวกที่ 4 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547	97

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 4.1 ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง	38
แผนภาพที่ 4.2 จำนวนเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง	40
แผนภาพที่ 4.3 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง	43
แผนภาพที่ 4.4 จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง	45

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย เริ่มมีการวางแผนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 โดยที่รัฐบาลจะทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตและการลงทุนของภาคเอกชน โดยผ่านแนวนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - พ.ศ. 2509) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - พ.ศ. 2514) นั้น มีแนวทางหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยจะเน้นด้านการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น รถไฟ ไปรษณีย์ โทรศัพท โทรเลข ไฟฟ้า สาธารณูปการ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เอกชนเข้ามาลงทุนในด้านอุตสาหกรรม มีการวางมาตรการจูงใจให้เอกชนลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้การให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากร มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศด้วยการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ประเทศ หรือมีการเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูงสำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ในประเทศ และเพิ่มแนวทางของอุตสาหกรรมที่เป็นแบบรัฐวิสาหกิจ ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า อุตสาหกรรมประเภทที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศและอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ

ต่อมารัฐบาลเล็งเห็นว่า การทดแทนการนำเข้ายังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย จึงมีนโยบายในการส่งเสริมการส่งออก ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ซึ่งก่อนหน้านั้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นลักษณะการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ แต่ช่วงนี้รัฐบาลได้ให้ความสนใจกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และเน้นการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายรายได้ไปสู่สังคมชนบท โดยมีมาตรการสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมและมาตรการด้านนิคมอุตสาหกรรมมารองรับ โดยที่มาตรการด้านสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาลด้านการให้เงินทุนอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ด้วยวิธีการให้เงินกู้ระยะยาวและปานกลางแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในภูมิภาคด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าปกติ โดยผ่านสถาบันการเงินของรัฐคือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนมาตรการด้านนิคมอุตสาหกรรม มีการ

จัดตั้ง การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2515 เพื่อจัดสรรที่ดินสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมให้มาอยู่รวมกันอย่างเป็นสัดส่วน โดยเขตนิคมอุตสาหกรรมจะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค บริการต่างๆ อย่างครบครัน สำหรับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตภูมิภาคช่วงนั้นจัดตั้งเพื่อเป็นการกระจายอุตสาหกรรมออกจากเขตกรุงเทพฯ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปู นิคมอุตสาหกรรมบางพลี เป็นต้น

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการกำหนดการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาคเป็น 2 ระบบคือ ระบบฮาร์ดแวร์และระบบซอฟต์แวร์ กล่าวคือ ระบบฮาร์ดแวร์ ได้แก่ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตภูมิภาคเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค เช่น ถนน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า ส่วนระบบซอฟต์แวร์ ได้แก่ การพัฒนาทางด้านความรู้เทคนิคเพื่อประกอบการอุตสาหกรรม การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การหาแหล่งเงินทุนเพื่อดำเนินการประกอบกิจการ การอำนวยความสะดวกในการอนุมัติให้การอนุญาตจัดตั้งโรงงาน โดยกระทรวงอุตสาหกรรมมอบหมายให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เข้ามาดูแลและพัฒนาอุตสาหกรรมในต่างจังหวัดโดยตรง ทั้งนี้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำภาคขึ้นมาครั้งแรก ที่จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีการจัดก่อตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ในกลางปี พ.ศ. 2524 ขึ้นเพื่อในองค์กรเอกชน เช่น สมาคมหอการค้าไทย สมาคมอุตสาหกรรมไทย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของการพัฒนาประเทศ ภารกิจสำคัญที่คณะกรรมการชุดนี้ได้รับมอบหมายคือ การกำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคของประเทศ

ส่วนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 นี้ รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกขึ้น โดยสังกัดคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รัฐบาลได้เริ่มวางแผนและปฏิบัติงานอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เพื่อการจัดสร้างแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ขึ้นในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยเร่งรัดให้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บริการอย่างครบครัน มีแผนการจัดสร้างท่าเรือน้ำลึก 2 แห่งคือ ท่าเรือแหลมฉบังสำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก และท่าเรือมาบตาพุดสำหรับอุตสาหกรรมหนัก และมีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในเขตมาบตาพุดและแหลมฉบัง ส่วนการพัฒนาอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคได้มีการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท โดยเน้นอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมหัตถกรรมไทย เช่น การเจียรไนพลอย การทอผ้า การทำเฟอร์นิเจอร์ หวาย เป็นต้น

มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำจังหวัด ที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดสงขลา เพื่อเร่งรัดให้ นโยบายการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมีการกระจายไปสู่ภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 เป็นต้นมา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของ ประชาชนโดยส่วนใหญ่ของประเทศ ที่กระจายอยู่ในภูมิภาคของประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการกระจาย รายได้ การส่งเสริมการจ้างงานให้ประชาชนโดยทั่วถึงกัน จากเดิมที่การกระจายอุตสาหกรรมกระจุกตัว อยู่เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาของการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทสู่เมือง ปัญหาความแออัดในเมืองและการจราจรติดขัด ปัญหาความเหลื่อมล้ำของความเจริญระหว่างกรุงเทพฯ และปริมณฑลกับส่วนภูมิภาค ต่อมานโยบาย ของหน่วยงานรัฐบาลหลายแห่งได้กำหนดแนวนโยบายในการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค เพื่อ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความอยู่ดีกินดี โดยผ่านหน่วยงานที่มีบทบาทในการกระจาย ความเจริญไปสู่ภูมิภาคคือ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งชาติ (BOI) ที่ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2497 เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม คูแลในด้านการบริหารงานส่งเสริมการลงทุนและทำหน้าที่พิจารณาให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนเพื่อจูง ใจให้เกิดการลงทุน ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพราะ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรม ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการเร่งรัดการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจของชาติ มีหน้าที่สนับสนุนให้เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศ ไทย โดยมีการส่งเสริมการลงทุนที่ครอบคลุมกิจการลงทุนที่เป็นของชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดย เป็นกิจการใหม่ กิจการขยายหรือการโยกย้ายโรงงาน อันจะส่งผลเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจสังคมและ ความมั่นคงของชาติ และในการปฏิบัติงานที่สามารถสนองต่อวัตถุประสงค์และมีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องของการกระจายการลงทุนไปสู่ ภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านมาตรการส่งเสริมการลงทุน และสำหรับการส่งเสริมการลงทุน ในประเทศไทยนั้น

ใน พ.ศ. 2536 ได้มีการปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนไปสู่ภูมิภาคขึ้น เพื่อการกระจาย รายได้และการจ้างงาน สำหรับการใช้มาตรการส่งเสริมการกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาคที่กล่าวมานั้น มี การแบ่งเขตการลงทุนเป็น 3 เขต คือ

เขต 1 ประกอบด้วย 6 จังหวัดใน ส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และ สมุทรสาคร

เขต 2 ประกอบด้วย 12 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

เขต 3 ประกอบด้วย 58 จังหวัด นอกเหนือจากข้างต้น

โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันไปตามเขตการลงทุน (ตารางที่ 1.1) เขตการลงทุนที่ 1 ได้รับสิทธิประโยชน์น้อยที่สุด ในขณะที่เขตการลงทุนที่ 3 จะได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด โดยสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ คือ การได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นสำหรับการผลิต เป็นต้น จากการมีนโยบายดังกล่าวมาข้างต้น เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ให้แนวโน้มสัดส่วนมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม สัดส่วนโรงงานอุตสาหกรรมและสัดส่วนการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมจำแนกตามภูมิภาคมีค่าเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ จึงมีการลงทุนในเขตการลงทุนต่างๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 1.1 สิทธิประโยชน์แต่ละเขตการลงทุน

สิทธิประโยชน์	เขต 1	เขต 2	เขต 3
อาคารเช่าสำหรับเครื่องจักร	ลดหย่อนกึ่งหนึ่ง (เฉพาะเครื่องจักร ที่มีอาคารเช่า $\geq 10\%$)	ลดหย่อนกึ่งหนึ่ง (เฉพาะเครื่องจักร ที่มีอาคารเช่า \geq ร้อยละ 10)	ลดหย่อนกึ่งหนึ่ง
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	3 ปี	3 ปี (เพิ่มเป็น 5 ปี หากตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตส่งเสริมฯ)	8 ปี
ยกเว้นอาคารเช่าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนผลิตเพื่อการส่งออก	1 ปี	1 ปี	5 ปี
เพิ่มเติมเป็นพิเศษ			* ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 50 อีก 5 ปี * อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี * อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิ ร้อยละ 25 ของเงินที่ลงทุนในกิจการ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2547

และแบ่งประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 7 หมวด (ตารางที่ 1.2) ดังนี้

หมวด 1 อุตสาหกรรมเกษตรหรือผลิตผลจากเกษตร ได้แก่ การขยายพันธุ์พืช การผลิตไข่ใหม่ การเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหม การเลี้ยงสัตว์ การฆ่าสัตว์ การฟอกหนังสัตว์ การผลิตอาหาร การผลิตน้ำมันหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมัน การผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ การผลิตเนยเทียม การผลิตแป้งสำเร็จรูป การผลิตโกโก้หรือชอคโกแลต การผลิตแอลกอฮอล์จากมันสำปะหลัง การผลิตผงชูรส การผลิตอาหารสัตว์ การผลิตแผ่นอัดจากเศษไม้หรือพืช การผลิตยางนอกหรือยางในสำหรับรถยนต์ เป็นต้น

หมวด 2 อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เซรามิกซ์ และ โลหะขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การสำรวจแร่ การถลุงแร่ การทำเหมืองแร่หรือแต่งแร่ การทำเหมืองหินอ่อน การผลิตเครื่องดินเผา การผลิตแก้ว การผลิตเหล็กแผ่น ไร้สนิมรีดร้อน การผลิตเหล็กแผ่นหนา การผลิตท่อเหล็ก การผลิตเหล็กกลวด การผลิตเหล็กเส้น การผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อ การผลิตชิ้นส่วนเหล็กทูป การผลิตเฟอร์โรอัลลอย การผลิตบ้านสำเร็จรูปหรือส่วนประกอบ การผลิตผงโลหะ การผลิตแผ่นยิปซัม เป็นต้น

หมวด 3 อุตสาหกรรมเบา ได้แก่ การปั่นด้าย การทอผ้า การถักผ้า การพิมพ์สิ่งถักทอ การฟอกย้อม การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป การผลิตนม การผลิตแหวน การผลิตผลิตภัณฑ์หนังสัตว์หรือหนังเทียม การผลิตรองเท้าและชิ้นส่วน การเจียรระไนหรือการตัดเพชร พลอย การผลิตเครื่องประดับ การผลิตเครื่องดนตรี การผลิตเครื่องกีฬา การผลิตกระดาษทราย การผลิตผ้าอนามัย การผลิตของเด็กเล่น เป็นต้น

หมวด 4 อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง ได้แก่ การผลิตเครื่องเครื่องมือช่าง การผลิตไบมิด โคน การผลิตหม้อกำเนิดไฟฟ้า การผลิตเครื่องจักรสำหรับงานเกษตร กรรม การผลิตเครื่องจักรสำหรับงานอุตสาหกรรม การผลิตแท่นขุดเจาะปิโตรเลียม การผลิตเครื่องสูบน้ำ การผลิตเครื่องอัดอากาศหรือก๊าซ การต่อเรือ การผลิตอุปกรณ์รถไฟ การผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ กิจการประกอบรถจักรยานยนต์ กิจการประกอบรถยนต์ เป็นต้น

หมวด 5 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ การผลิตเครื่องมือไฟฟ้าสำหรับงานอุตสาหกรรม การผลิตหลอดไฟฟ้า การผลิตแบตเตอรี่หรือถ่านไฟฉาย การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า การผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิทยุโทรทัศน์หรือโทรคมนาคม การผลิตอุปกรณ์อัตโนมัติเพื่อการอุตสาหกรรมการผลิตลวด หรือสายเคเบิลชนิดหุ้มฉนวน เป็นต้น

หมวด 6 อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระจก และพลาสติกเคมีภัณฑ์ ได้แก่ การผลิตเคมีภัณฑ์ การผลิตปุ๋ย การผลิตผลิตภัณฑ์เคมีจากปิโตรเลียม การผลิตเส้นใยสังเคราะห์ การผลิตสี การผลิตยาปราบศัตรูพืช การผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตกระจก การผลิตไม้ขีดไฟ การผลิตยางมะตอย การผลิตภาชนะหรือกล่องกระจก เป็นต้น

หมวด 7 อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค ได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา กิจการระบบขนส่งมวลชน กิจการบริการโทรศัพท์ กิจการขนส่งทางท่อ กิจการขนส่งทางเรือ กิจการขนส่งทางอากาศ กิจการโรงแรม กิจการสนามบินพาณิชย์ กิจการที่อยู่อาศัย กิจการเขตอุตสาหกรรม กิจกรรมศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร กิจการศูนย์กลางอุตสาหกรรมอัญมณี กิจการสถานพยาบาล เป็นต้น

ตารางที่ 1.2 ประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

หมวด	ประเภท
1	อุตสาหกรรมเกษตรหรือผลิตผลจากเกษตร
2	อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เซรามิกซ์ และโลหะขั้นพื้นฐาน
3	อุตสาหกรรมเบา (ของเล่นเด็ก เครื่องประดับ เครื่องกีฬา ฯลฯ)
4	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง
5	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
6	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระจก และพลาสติกเคมีภัณฑ์
7	อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2547

จากการที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดเขตส่งเสริมการลงทุน จาก พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา ในการดำเนินการส่งเสริมการลงทุนนั้น มีกิจการที่ได้ให้ความสำคัญ ดังนี้

1. ตั้งสถานประกอบการอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ
2. จัดตั้งหรือพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก ซึ่งจะเป็พื้นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศได้
3. จัดสร้างหรือดำเนินการด้านบริการพื้นฐาน
4. ช่วยรักษาหรือฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
5. ประหยัดพลังงานหรือทดแทนการนำเข้าพลังงาน
6. ช่วยพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีในการผลิต เพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ และสามารถพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีได้มากขึ้น
7. ช่วยเสริมสร้างฐานะการชำระเงินระหว่างประเทศ ให้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

นโยบายส่งเสริมการลงทุน จะให้ความสำคัญกับนโยบายกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคมากที่สุด โดยสนับสนุนการตั้งสถานประกอบการอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ มาตรการที่สำคัญคือ การให้สิทธิประโยชน์สูงสุดแก่กิจการที่ตั้งอยู่ในเขตการลงทุนที่ 3 และเขตการลงทุนที่ 2 ตามลำดับ อีกทั้งการอนุญาตให้ชาวต่างชาติถือหุ้นข้างมากในกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตการลงทุนที่ 3 และกำหนดให้อุตสาหกรรมบางประเภทต้องตั้งอยู่ในเขตการลงทุนที่ 2 หรือ เขตการลงทุนที่ 3 เท่านั้น การที่ได้รับการส่งเสริมอุตสาหกรรมตามแนวนโยบายของรัฐบาลนั้น เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะสามารถผลักดันให้การลงทุนไปยังเขตการลงทุนต่างๆ ได้มากขึ้น และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค มีการกระจายรายได้ การส่งเสริมการจ้างงานให้ประชาชนโดยทั่วถึงกัน จึงมีการลงทุนในเขตการลงทุนต่างๆ เพิ่มขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันคือ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 ได้มีการกำหนดให้มียุทธศาสตร์การจัดการเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ที่มุ่งปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองให้

เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ประสานเชื่อมโยงชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูลกันและกัน นำไปสู่เป้าหมายระยะยาวในการกระจายโอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้เท่าเทียมกันตามศักยภาพในทุกพื้นที่ โดยจะดำเนินการตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ยึดคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม ที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนฐานรากทั้งในชนบทและเมืองเป็นพื้นฐาน ให้คนส่วนใหญ่ของประเทศมีพลังเพิ่มขีดความสามารถด้วยตนเอง และพึ่งตนเองได้ รวมทั้งใช้ทุนทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างรอบคอบ ระมัดระวังและมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันมีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชนบทและเมืองที่ผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น โดยลำดับ ภายใต้ความมีเหตุผลและเกื้อกูลกัน ควบคู่กับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถรองรับการกระจายภารกิจด้านการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการลงทุนและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันจะช่วยปูพื้นฐานการวางบทบาทการพัฒนาประเทศในภูมิภาคได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ บนพื้นฐานการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยอาศัยศักยภาพของพื้นที่เศรษฐกิจที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ควบคู่กับโครงข่ายบริการพื้นฐานที่มีครอบคลุมค่อนข้างทั่วถึงอยู่แล้ว ในการพัฒนาเตรียมประเทศเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกับตลาดโลกอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังกล่าวยังตั้นนั้น เป็นการบรรจุเป้าหมายของการกระจายความเจริญ การกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางขึ้น โดยการใช้นโยบายด้านแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท โดยหวังว่าจะช่วยให้สามารถกระจายการพัฒนาจากเมืองไปสู่ชนบทได้

ในปี พ.ศ. 2548 การพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและการส่งเสริมการลงทุนที่มีแนวโน้มของนโยบายที่จะไม่มีการแบ่งเป็นเขตส่งเสริมการลงทุนอีกต่อไป แต่ยังคงให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นยังคงดำเนินต่อไป โดยในปี พ.ศ. 2539 คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทอุตสาหกรรมฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งถือเป็นแผนด้านอุตสาหกรรมฉบับแรกของประเทศไทยในอันที่วางกรอบนโยบาย วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไว้อย่างครบถ้วนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ยั่งยืนและต่อเนื่อง

จากอดีตจะเห็นได้ว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศไทยนั้น จะอยู่ในพื้นที่เขตการลงทุนที่ 2 จากการมีอุตสาหกรรมจำนวนมากตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง โดยปี พ.ศ. 2544 เขต 1 มีโครงการทั้งสิ้น 202 โครงการ เขต 2 มีโครงการทั้งสิ้น 394 โครงการ และเขต 3 มีโครงการทั้งสิ้น 267 โครงการ โดยที่เขต 2 มีจำนวนโครงการคิดเป็นร้อยละ 45.6 ของเขตการลงทุนทั้งหมด ปี พ.ศ. 2545 เขต 1 มีโครงการทั้งสิ้น 175 โครงการ เขต 2 มีโครงการทั้งสิ้น 390 โครงการ และเขต 3 มีโครงการทั้งสิ้น 263 โครงการ โดยที่เขต 2 มีจำนวนโครงการคิดเป็นร้อยละ 47.1 ของเขตการลงทุนทั้งหมดปี พ.ศ. 2546 เขต 1 มีโครงการทั้งสิ้น 233 โครงการ เขต 2 มีโครงการทั้งสิ้น 477 โครงการ และเขต 3 มีโครงการทั้งสิ้น 319 โครงการ โดยที่เขต 2 มีจำนวนโครงการคิดเป็นร้อยละ 46.4 ของเขตการลงทุนทั้งหมด ปี พ.ศ. 2547 เขต 1 มีโครงการทั้งสิ้น 331 โครงการ เขต 2 มีโครงการทั้งสิ้น 512 โครงการ และเขต 3 มีโครงการทั้งสิ้น 419 โครงการ โดยที่เขต 2 มีจำนวนโครงการคิดเป็นร้อยละ 40.6 ของเขตการลงทุนทั้งหมด (ตารางผนวกที่ 1)

ในเขตที่ 2 จังหวัดที่มีความน่าสนใจในการศึกษานั้นคือ จังหวัดสระบุรี เพราะเป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมตั้งอยู่เป็นจำนวนมากถึง 1,038 แห่ง มีความหลากหลายทั้งอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเบา ซึ่งประกอบด้วย อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมก่อสร้างและเซรามิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมกระดาษ เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างและเซรามิกส์ มีความสัมพันธ์กับภาวการณ์ก่อสร้างอย่างเห็นได้ชัด เพราะทุกครั้งที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ภาคการก่อสร้างชะงักงัน ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างอย่างรุนแรง โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ มียอดขายที่ลดลงอย่างกะทันหัน ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถจะประกอบกิจการต่อไปได้ จนถึงกับต้องเลิกกิจการโรงงานไป แต่ถึงกระนั้นก็ตาม จังหวัดสระบุรีก็ยังเป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมก่อสร้างจำนวนสูงที่สุดถึง 338 โรงงาน อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ ได้แก่ โรงงานผลิตเหล็กและเหล็กเส้นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง เป็นอุตสาหกรรมที่มีคู่ทางแจ่มใสในการผลิตทั้งเพื่อการจำหน่ายภายในและการส่งออก อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มประกอบด้วย อุตสาหกรรมการฆ่า ช้าแหละสัตว์ปีก โรงงานผลิตน้ำตาลและน้ำเชื่อมไฮฟร็อกโทล โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงงานผลิตน้ำนม โรงงานผลิตของประดับหน้าคัก โรงงานผลิตน้ำแข็ง น้ำดื่ม ซึ่งโรงงานเหล่านี้มีกระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดสระบุรี ส่วนอุตสาหกรรมบริการ จังหวัดสระบุรีเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมภาคกลางตอนบน มีลักษณะเป็นเมืองผ่านและตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ทำให้การใช้บริการในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์สม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ผู้ที่มาใช้บริการ จะเป็นผู้คิดต่อการค้าขาย นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดงานแสดงสินค้า การประชุมสัมมนาของหน่วยงานราชการและเอกชน สำหรับการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดสระบุรี

นั้น เป็นสาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดเป็นอย่างมาก โดยอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุดของจังหวัดสระบุรีคือ อุตสาหกรรมอโลหะ รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ (ตารางผนวกที่ 2)

ส่วนสภาพทางภูมิศาสตร์แล้ว จังหวัดสระบุรีเป็นหนึ่งในหกจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศไทย และสภาพภูมิประเทศมีลักษณะคือ ทางตอนใต้และตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบสูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียง 2 เมตรและพื้นที่จะค่อยๆ สูงขึ้นเรื่อยๆ ไปทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณนี้จะมีลักษณะราบเรียบจนถึงพื้นที่เนินเขาสลับที่ราบสูง ซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 8 – 10 เมตร และความสำคัญต่อการประกอบการอุตสาหกรรมคือ การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งได้แก่ หินปูน หินอ่อน หินก่อสร้างคือ แร่ธาตุน้ำและป่าไม้

นอกจากนั้น โครงสร้างประชากรในส่วนของกำลังแรงงานของจังหวัดสระบุรีอยู่ในเกณฑ์ที่ดี กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดสระบุรีมีจำนวนผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 411,342 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9 ของประชากรรวม ในจำนวนนี้มีผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 275,684 คน และผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 135,658 คน แบ่งเป็นผู้ที่ทำงานทำ 270,110 คน คิดเป็นร้อยละ 98.00 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้ว่างงานจำนวน 4,938 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน และในส่วนของการทำงาน มีอัตราการจ้างงานต่ออุตสาหกรรมในจังหวัด โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอมีส่วนจำนวนแรงงานต่อจำนวนโรงงานสูงสุด รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมเครื่องหนัง และอุตสาหกรรมอโลหะ ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 3) และสภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดในปี พ.ศ. 2546 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 148,109 บาทต่อปี ซึ่งสูงกว่าปี 2544 ร้อยละ 16.30 สูงเป็นลำดับที่ 9 ของประเทศ และสูงเป็นลำดับที่ 2 ของกลุ่มภาคกลาง (รวมกรุงเทพฯ และปริมณฑล) โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี 79,831 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมมีมูลค่าสูงสุดของสาขาการผลิตทั้งหมดคือ 45,781 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.35 รองลงมาได้แก่ สาขาการค้าส่งและการค้าปลีก มีมูลค่าการผลิต 6,672 คิดเป็นร้อยละ 8.36 และสาขาการผลิตด้านการไฟฟ้าและการประปา มีมูลค่าการผลิต 5,340 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.69 ตามลำดับ

ส่วนโครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐานได้แก่ การคมนาคมขนส่ง การสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการของจังหวัดสระบุรีมีครบครันกล่าวคือ การคมนาคมทางบกโดยทางรถยนต์สายหลัก ได้แก่ เส้นทางที่อยู่ในความดูแลของกรมทางหลวงซึ่งมีสายประธาน 4 สาย ระยะทาง 111 กม. ทางหลวงจังหวัด 33 สาย ระยะทาง 296 กม. ทางหลวงท้องถิ่น ระยะทาง 202 กม. และเส้นทาง รพช. 99 กม. และ

การคมนาคมขนส่งทางรถไฟมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการขนส่งสินค้า ซึ่งจังหวัดสระบุรีมีเส้นทางรถไฟผ่าน 2 สายคือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเส้นทางรถไฟสายสำคัญเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว และทางรถไฟสายเหนือ เริ่มต้นจากสถานีกรุงเทพฯ ไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนการสื่อสารคือ โทรศัพท์ในปัจุบันประมาณ 2545 จังหวัดสระบุรีมีจำนวนชุมสาย 53 ชุมสาย จำนวนเลขหมายทั้งสิ้น 66,317 เลขหมาย เพิ่มขึ้นจากปี 2544 2,676 เลขหมาย ส่วนการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขปการคือ การไฟฟ้ามีการจำหน่ายให้แก่สถานประกอบการอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 92.84 นอกจากนั้นเป็นที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการและอื่นๆ อีกร้อยละ 7.16 สำหรับการประปาในจังหวัด มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การประปาภูมิภาคเขต 2 สระบุรี และการประปาสัมปทาน ซึ่งอยู่ในเขตความควบคุมของเทศบาลสุขาภิบาลหรือเอกชน เป็นต้น

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้มีโรงงานที่จดทะเบียนตั้งโรงงานใหม่เพิ่มขึ้นถึง 70 โรงงาน จากปี พ.ศ. 2546 – 2547 โดยอุตสาหกรรมที่มีอัตราเพิ่มขึ้นสูงสุดได้แก่ อุตสาหกรรมไฟฟ้า คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมเคมี คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 26.1 อุตสาหกรรมเครื่องหนัง คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 20.0 และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 15.4 ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

จากที่กล่าวมาในเรื่องความหลากหลายของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความพร้อมของกำลังแรงงานและโครงสร้างพื้นฐาน จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่ตั้งโรงงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี

3. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 4 ประเภทและตั้งสมมติฐานของการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี โดยแหล่งที่ตั้งโรงงานเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับกระบวนการผลิต โดยการกำหนดแหล่งที่ตั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. อุตสาหกรรมเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร เลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยทางเทคนิคคือ ที่ดินและแรงงาน เนื่องจากการเกษตรต้องอาศัยสภาพที่ดินที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกและดินมีคุณภาพ ประกอบกับการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมประเภทการใช้แรงงาน ดังนั้นจำนวนแรงงานและความชำนาญของแรงงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ

2. อุตสาหกรรมเบา เลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรมและสถาบันในส่วนของนโยบายรัฐบาล เนื่องจากอุตสาหกรรมเบามีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และมีการลงทุนได้ตั้งแต่การลงทุนขนาดเล็กไปจนถึงการลงทุนขนาดใหญ่ หากได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล จะทำให้อุตสาหกรรมประเภทนี้มีการพัฒนาได้มาก

3. อุตสาหกรรมหนัก เลือกแหล่งที่ตั้งแบบการอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากอุตสาหกรรมหนักในจังหวัดสระบุรีโดยส่วนใหญ่เป็นการผลิตที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นการตอบสนองการผลิตได้อย่างเพียงพอ

4. อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค เลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยทางด้านเทคนิค โดยการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เช่น การไฟฟ้า ประปา การคมนาคม และการสาธารณสุข เพื่อเป็นการเอื้ออำนวยต่อการประกอบการของอุตสาหกรรมประเภทนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับ การเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี โดยมีแนวทางการศึกษา 2 แนวทางคือ

1. การศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการออกแบบสอบถามผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 289 ราย ในช่วงเดือนมีนาคมและเดือนเมษายน พ.ศ. 2548

2. การศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

โดยการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของการศึกษาทั้ง 2 แนวทาง ในอันที่จะนำไปสู่การสรุปผลการศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการแบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 4 ประเภท โดยมีพื้นฐานในการแบ่งกลุ่มจากการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

อุตสาหกรรมเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร คือ การขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การผลิตอาหาร การผลิตน้ำมันหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมัน การผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ การผลิตแป้งสำเร็จรูป การผลิตผงชูรส การผลิตอาหารสัตว์ การผลิตแผ่นอัดจากเศษไม้หรือพืช การผลิตยางนอกหรือยางในสำหรับรถยนต์ เป็นต้น

อุตสาหกรรมเบา คือ การปั่นด้าย การทอผ้า การถักผ้า การพิมพ์สิ่งถักทอ การฟอกย้อม การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป การผลิตรองเท้าและชิ้นส่วน การเจียรระไนหรือการตัดเพชร พลอย การผลิตเครื่องประดับ การผลิตเครื่องดนตรี การผลิตเครื่องกีฬา การผลิตกระดาษทราย การผลิตผ้าอนามัย การผลิตของเด็กเล่น และกระดาษ เป็นต้น

อุตสาหกรรมหนัก คือ การทำเหมืองแร่ การผลิตแก้ว การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็ก การผลิตแผ่นยิปซัม การผลิตเครื่องเครื่องมือช่าง การผลิตเครื่องจักรสำหรับงานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ กิจการประกอบรถจักรยานยนต์ กิจการประกอบรถยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค คือ กิจการโรงแรมและรีสอร์ท กิจการที่อยู่อาศัย ร้านอาหาร เป็นต้น

โครงสร้างพื้นฐาน คือ กิจการไฟฟ้า น้ำประปา การสาธารณสุขและการสื่อสาร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. ทำให้ทราบลักษณะโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีและการกระจายของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการในจังหวัดสระบุรี
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและปัญหาที่เกิดจากการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
4. ทำให้หน่วยงานภาครัฐได้รับประโยชน์และวางแผนทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี และภาคเอกชนได้ทราบถึงเหตุผลของการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุนในจังหวัดสระบุรี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม อาศัยแนวคิดและทฤษฎีการเลือกแหล่งที่ตั้งที่นิยมใช้อยู่ 3 แนวทาง ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งของนักภูมิศาสตร์

โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีสถานที่ศูนย์กลาง

นักภูมิศาสตร์ที่คิดค้นทฤษฎีแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมคือ Walter Christaller โดยพิจารณาจากขนาดและการกระจายของเมืองและพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของเมืองออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นศูนย์กลางของเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ในการให้บริการ กับส่วนที่เป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า สำหรับเมืองที่มีระดับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านน้อย พื้นที่ของเมืองควรมีลักษณะเป็นรูปหกเหลี่ยม เนื่องจากการกำหนดพื้นที่เมืองในลักษณะนี้ จะใช้กับแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมซึ่งมีแนวโน้มว่าจะกระจุกตัวอยู่ที่ศูนย์กลางของเมือง ทำให้สามารถกระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคในพื้นที่อื่นๆ ได้ในระยะทางที่ใกล้เคียงกัน

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งของนักเศรษฐศาสตร์

2.1 แนวคิดและทฤษฎีการเลือกที่ตั้งที่มีเป้าหมายต้นทุนการผลิตต่ำสุด (Least cost location theory)

2.1.1 แนวคิดของ Johann Heinrich Von Thunen

Johann Heinrich Von Thunen นักการเกษตรชาวเยอรมัน ผู้บุกเบิกศึกษาปัญหาแหล่งที่ตั้งทางการเกษตรกรรม โดยศึกษาต้นทุนค่าขนส่งและต้นทุนการใช้ที่ดินว่ามีผลกระทบต่อทางเลือกที่ตั้งการผลิตทางการเกษตรอย่างไร ตามแนวคิดที่ว่า ผลผลิตทางเกษตรกรรมที่มีน้ำหนักรวมโดยเปรียบเทียบมูลค่า จะทำการเพาะปลูกอยู่ใกล้บริเวณตัวเมือง เพราะเหตุผลว่าผลิตผลดังกล่าว จะมีค่าขนส่งสูง จึงไม่เหมาะที่จะขนส่งจากอาณาบริเวณที่อยู่ห่างไกล ในทำนองเดียวกัน สินค้าซึ่งไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ก็จำเป็นต้องเพาะปลูกอยู่ใกล้ตัวเมือง เพื่อการบริโภคได้รวดเร็ว เมื่อระยะทางห่างจากตัวเมืองออกไป ที่ดินก็จะถูกใช้ทำการเพาะปลูกผลิตผลที่มีค่าขนส่งต่ำโดยเปรียบเทียบมูลค่าของผลิตผลชนิดนั้น โดยการศึกษาดังกล่าวเป็นต้นแบบของการศึกษาเรื่องแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมในเวลาต่อมา

2.12 แนวคิดของ Alfred Weber

Alfred Weber นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของทฤษฎีแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ได้พัฒนาทฤษฎีจากแนวคิดของ Johann Heinrich Von Thunen โดยนำปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมาวิเคราะห์ คือ

1. ต้นทุนวัตถุดิบ
2. ต้นทุนค่าขนส่ง
3. ต้นทุนแรงงาน

โดยมีสมมุติฐานในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แหล่งวัตถุดิบและเชื้อเพลิงมีอยู่เฉพาะแห่ง
2. ขนาดตลาดของผู้บริโภคและสถานะอุปสงค์ของตลาดถูกกำหนดไว้แน่นอน
3. ศูนย์กลางของตลาดแรงงานมีหลายแห่ง และแรงงานไม่อาจเคลื่อนย้ายระหว่างศูนย์กลางของตลาดแรงงานได้ ค่าจ้างแรงงานมีอัตราคงที่ และแรงงานมีไม่จำกัด

4. ปัจจัยด้านสถาบัน ได้แก่ ระบบการเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจมีเสถียรภาพและ
ไม่มีความแตกต่างระหว่างพื้นที่ที่สำคัญ ตลาดมีการแข่งขันที่สมบูรณ์

Weber วิเคราะห์แหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยวิธี “สามเหลี่ยมแหล่งที่ตั้ง”
(Locational Triangle) เพื่อหาแหล่งที่ตั้งที่มีค่าขนส่งต่ำสุด โดยได้ใช้ดัชนีวัสดุคิบ (Material Index : MI)
กับดัชนีน้ำหนักแหล่งที่ตั้ง (Local Weight Index : LWI) เป็นเครื่องชี้วัดว่า โรงงานควรจะตั้งอยู่บริเวณใด
โดยพิจารณาจากสูตร

$$MI = \frac{LM}{WP}$$

โดยที่ MI = ดัชนีวัสดุคิบ
LM = น้ำหนักของวัสดุคิบเฉพาะแห่ง
WP = น้ำหนักของผลผลิต

หรืออาจพิจารณาจากสูตร

$$\begin{aligned}LWI &= \frac{LM + WP}{WP} \\ &= \frac{LM}{WP} + 1\end{aligned}$$

โดยที่ LWI = ดัชนีน้ำหนักแหล่งที่ตั้ง

ในกรณีที่ $MI < 1$ หรือ $LWI < 2$ ควรตั้งโรงงานใกล้ตลาดผลผลิต ส่วนถ้า $MI > 1$ หรือ $LWI > 2$
ควรตั้งโรงงานใกล้แหล่งวัสดุคิบ

Weber ได้วิเคราะห์ที่ตั้งโรงงานโดยพิจารณาจากค่าจ้างแรงงาน โดยนำค่าจ้างแรงงานมา
พิจารณาร่วมกับค่าใช้จ่ายในการขนส่ง โดยหลักการคือ ถ้าหากแหล่งที่ตั้งโรงงานมีอัตราค่าจ้างแรงงาน
ต่ำ และสามารถทำให้ผู้ผลิตสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายแรงงานลงได้มากกว่าค่าใช้จ่ายของการขนส่งที่
เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องย้ายแหล่งที่ตั้งโรงงานที่มีต้นทุนค่าขนส่งต่ำมายังแหล่งที่ตั้งโรงงานที่มีอัตราค่าจ้าง

ต่ำแล้ว ผู้ผลิตก็จะเลือกที่ตั้งโรงงาน ณ บริเวณที่มีอัตราค่าจ้างต่ำ โดยใช้ “เส้นรอบวงที่เท่ากัน” (Isodapanes) มาวิเคราะห์ โดยแสดงถึงขอบเขตในเส้นรอบวงเดียวกัน จะมีอัตราค่าขนส่งที่เท่ากัน โดยเขตเส้นรอบวงที่อยู่ใกล้ที่ตั้งโรงงาน จะมีอัตราค่าขนส่งต่ำกว่าเขตรอบวงที่อยู่ห่างออกไป

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการเลือกที่ตั้งโดยแบ่งกลุ่มบริเวณตลาด (Market Area Analysis)

2.2.1 แนวคิดของ Tord Palender

นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน ได้วางรากฐานทฤษฎีพื้นที่ตลาด (Market Area Theory) ในการกำหนดแหล่งที่ตั้งโรงงาน ซึ่งนำระยะทางระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคมาพิจารณาในการกำหนดราคาขายสินค้าที่แตกต่างกัน Palender ได้ให้ความสำคัญของค่าขนส่งเป็นอย่างมาก เนื่องจากค่าขนส่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดอาณาบริเวณตลาด และอาณาบริเวณตลาดมีผลต่อปริมาณขายและระดับกำไรอีกทอดหนึ่ง และสรุปว่า ระดับราคาใดก็ตามที่เปลี่ยนแปลงไป จะประกอบด้วย ต้นทุน 2 ส่วนคือ ต้นทุนการผลิต ณ โรงงานคงที่และค่าขนส่งซึ่งผันแปรได้ ดังนั้น อิทธิพลกำไรทั้งหมด ก็คือการตัดสินใจเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งเพื่อให้ต้นทุนในการขนส่งสินค้าต่ำที่สุด

หากสินค้าถูกกำหนดให้มีแหล่งวัตถุดิบและตลาดเพียงอย่างละแห่ง กรณีนี้ Palender เสนอว่า ถ้าอัตราค่าขนส่งระหว่างแหล่งวัตถุดิบกับตลาดเป็นอัตราเดียว จะเลือกตรงจุดใดเป็นแหล่งที่ตั้งก็ได้ แต่หากอัตราค่าขนส่งเป็นอัตราที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่อัตราค่าขนส่งลดลง เมื่อระยะทางไกลออกไป กรณีเช่นนี้ ต้นทุนต่อหน่วยของระยะทางจะลดลง เพราะฉะนั้น แหล่งที่ตั้งควรจะอยู่ที่แหล่งวัตถุดิบหรือตลาด เพราะต้นทุนค่าขนส่งจะต่ำกว่าแหล่งที่ตั้งที่อยู่ระหว่างแหล่งวัตถุดิบหรือตลาด โดยสรุปแนวคิดของ Palender คือ แหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมควรมีแนวโน้มเข้าสู่การขนส่ง เพราะต้นทุนการขนส่งมีอิทธิพลต่ออาณาบริเวณตลาด ซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณการขาย จึงต้องเลือกบริเวณที่มีต้นทุนค่าขนส่งต่ำ เพื่อขยายอาณาบริเวณตลาดให้กว้างที่สุด

2.2.2 แนวคิดของ Edgar M. Hoover

แนวคิดได้รับอิทธิพลมาจาก แนวคิดของ Palender โดยที่ยังคงให้ความสำคัญต่อต้นทุนการขนส่งอยู่ เพราะมีผลต่อขอบเขตการจำหน่ายสินค้า และแนวคิดของ Hoover ได้นำกฎของการลดน้อยถอยลงของผลได้มาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งได้กำหนดสมมุติฐานไว้ ดังนี้

1. ผู้ผลิตและผู้ซื้ออยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์
2. ปัจจัยการผลิตสามารถเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างสมบูรณ์

และได้กำหนดให้ราคาส่งมอบเท่ากับต้นทุนการผลิตบวกต้นทุนการขนส่ง ผู้ซื้อจะซื้อสินค้าจากแหล่งที่มีราคาถูกที่สุด Hoover ได้ใช้แนวทางการวิเคราะห์เหมือน Palender และสรุปว่า ณ จุดที่ทำการผลิตแตกต่างกัน มีผลทำให้ขนาดของตลาดแตกต่างกัน เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งแตกต่างกัน ดังนั้นจุดที่มีค่าขนส่งต่ำที่สุดจึงเป็นแหล่งที่ตั้งที่ดีที่สุด และในกรณีที่ไม่มี ความแตกต่างในต้นทุนการผลิต ที่ตั้งอาจจะอยู่ในแหล่งวัตถุดิบ ตลาด จุดกึ่งกลางของตลาดและแหล่งวัตถุดิบก็ได้

3. กลุ่มทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม (The General Theory)

แหล่งที่ตั้งโรงงาน เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับกระบวนการผลิต โดยการกำหนดแหล่งที่ตั้งประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ (เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545 : 23 - 25) ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางด้านเทคนิค
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรมและสถาบัน

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1. ปัจจัยทางด้านเทคนิค

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านกายภาพ (Physical) ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจัยด้านเทคนิคประกอบด้วย

3.1.1 ที่ดิน

ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ไกลจากแหล่งวัตถุดิบหรือไม่ไกลจากตลาด นอกจากนั้น ถ้าหากแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องผลิตวัตถุดิบเองเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร ที่ดินก็จะต้องมีสภาพเหมาะสมแก่การเพาะปลูกและที่ดินมีคุณภาพดี

3.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวก

คือ สาธารณูปการและสาธารณูปโภค เช่น การคมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า การประปา การศึกษา และการสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งเป็นโครงการที่เอกชนไม่นิยมลงทุน เพราะต้องใช้เงินทุนสูงและไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องเข้ามารับภาระในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพราะฉะนั้นแหล่งที่ตั้งโรงงานควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม จึงจะสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตแก่กิจการอุตสาหกรรม

3.1.3 คุณภาพของปัจจัยการผลิต

โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงาน ควรมีคุณภาพหรือสอดคล้อง เหมาะสมกับการนำมาใช้ในฐานะเป็นปัจจัยการผลิต โดยแรงงานที่นำมาใช้ในการผลิตนั้น อาจมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบางประเภทอาจต้องการแรงงานที่มีความชำนาญสูง หรือบางประเภทไม่ต้องแรงงานที่มีความชำนาญ แต่ต้องการใช้แรงงานจำนวนมาก จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องพิจารณา หากอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานที่มีความชำนาญสูง อาจต้องตั้งในเขตตัวเมือง หรือถ้าต้องตั้งโรงงานที่ห่างไกลออกไป ก็ต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการให้แรงงานเข้าไปทำงาน เช่น ค่าจ้างที่สูงและการมีสวัสดิการที่ดี เป็นต้น

3.1.4 แหล่งพลังงานและแหล่งวัตถุดิบ

ควรจะอยู่ไม่ห่างไกลจากโรงงานและสามารถสนองต่อการผลิตได้อย่างเพียงพอ และ

เนื่องจากวัตถุดิบจะมีเฉพาะในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น การผลิตสินค้าบางอย่างต้องอาศัยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นวัตถุดิบในการผลิต จึงควรตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เรียกอุตสาหกรรมประเภทนี้ว่า Resource based industry เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เป็นต้น

3.1.5 ระบบในการจัดของเสีย

เป็นส่วนที่ต้องลงทุนสูงสำหรับอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น หากได้รับการสนับสนุนจากรัฐ โดยจัดทำระบบกำจัดของเสียรวมก็จะลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงงานลงได้

3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

เป็นปัจจัยที่ค่อนข้างมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าต่อไป ประกอบด้วย

3.2.1 ราคาปัจจัยการผลิต

ถ้าเป็นไปได้ ราคาปัจจัยการผลิตจะต้องมีราคาถูก

3.2.2 ราคาสาธารณูปโภค

มีราคาเหมาะสมที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยอมรับได้

3.2.3 เงินเดือนและค่าจ้าง

หรือผลตอบแทนที่แรงงานจะได้รับ ซึ่งสำหรับผู้ผลิตแล้ว ถ้าแรงงานสามารถหาได้ง่าย เนื่องจากแรงงานมีจำนวนมาก ต้นทุนในส่วนนี้ ก็จะไม่เป็นภาระต่อต้นทุนการผลิตทั้งหมด

3.2.4 ขนาดของตลาดในท้องถิ่น

ในกรณีการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ใกล้แหล่งตลาดนั้น ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และเป็นแหล่งที่ผู้ผลิตสามารถจะระบายสินค้าได้ง่าย

3.2.5 ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

แหล่งวัตถุดิบและตลาดสินค้า ถ้าอยู่ใกล้กับโรงงานผลิตสินค้าก็จะทำให้เสียต้นทุนในการขนส่งน้อยลง อัตราค่าขนส่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการจะต้องจ่ายในขั้นตอนระหว่างการผลิตและขั้นตอนการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้ว โดยค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะทางและประสิทธิภาพของการขนส่ง รวมถึงความสะดวกรวดเร็วในการขนส่ง

3.2.6 ความเข้มข้นของการแข่งขัน

ในตลาดมีมากน้อยเพียงใด ถ้ามีการแข่งขันสูงในตลาดสินค้าก็จะกระทบต่อปริมาณการผลิตและการขาย

3.2.7 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม

หรือผู้ผลิตมีจำนวนมากน้อยเพียงใด เพราะถ้ามีผู้ผลิตจำนวนมาก ส่วนแบ่งตลาด (Market share) ของผู้ผลิตจะมีเท่าไร

3.2.8 ภาษีและเงินอุดหนุน

มีผลกระทบต่อการผลิตค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ารัฐบาลกำหนดการเก็บภาษีในอัตราที่สูง ส่วนเงินอุดหนุนในประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการนำมาใช้เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรม บางประเภท แต่สำหรับประเทศกำลังพัฒนาในเรื่องเงินอุดหนุนค่อนข้างจะมีน้อย

3.2.9 ราคาที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ถ้าราคาที่ดินและสิ่งก่อสร้างสูงมาก จะมีผลกระทบต่อการลงทุนได้

3.3 ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรมและสถาบัน

3.3.1 นโยบายรัฐบาล

เกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมควรมีความชัดเจน ที่จะให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น การช่วยเหลือแหล่งเงินทุนโดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในด้าน Infrastructure หรือการให้สิทธิพิเศษทางด้านภาษีแก่ผู้ผลิต เป็นต้น ซึ่งหากรัฐบาลต้องการให้มีการกระจายอุตสาหกรรมให้ไปตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชนบท รัฐบาลก็สามารถใช้มาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุน เพื่อผลักดันหรือดึงดูดให้มีการตั้งอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่ต้องการ

3.3.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ตลอดจนความเชื่อของคนในท้องถิ่นมีเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะ สะท้อนออกมาในลักษณะที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

3.3.3 แนวคิดและทัศนคติของผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต

เกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เช่น บางคนเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่นหรือภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเองหรือสถานที่ตนเองชอบมากกว่าที่จะพิจารณาจากปัจจัยด้านเทคนิคและปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทุมพร จิวราษฎร์อำนวย (2530) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงสร้างของโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตพระโขนง ศึกษาลักษณะภูมิประเทศและลักษณะด้านอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยต่อการตั้งโรงงาน

อุตสาหกรรมในเขตพระโขนง และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนง โดยการออกแบบสอบถามโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนง

ผลการศึกษาพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนง มีลักษณะของอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็กและอุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้า และอุตสาหกรรมเครื่องตกแต่ง เป็นต้น นอกจากนี้ ส่วนใหญ่จะประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่มีแรงงานน้อยกว่า 50 คน โครงสร้างอุตสาหกรรมประกอบด้วย การประกอบกิจการหลากหลาย ไม่ได้เฉพาะเจาะจงที่อุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ลักษณะที่ตั้งเป็นที่ราบลุ่ม มีโครงสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์ ที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนงจะกระจุกตัวไปตามเส้นทางคมนาคมสายสำคัญ เช่น ถนนสุขุมวิท ถนนพระรามสี่ ถนนบางนา - ตราด เป็นต้น สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานในเขตพระโขนงที่สำคัญคือ การคมนาคม ขนส่ง ตลาด วัตถุดิบ แรงงาน และราคาที่ดิน ส่วนปัจจัยรองได้แก่ ความใกล้โรงงานที่ผลิตสินค้าคล้ายคลึงกัน ปัจจัยด้านการเงิน การธนาคาร สาธารณูปโภค ความใกล้ญาติพี่น้อง การทำการผลิตมาแต่ดั้งเดิม และเหตุผลส่วนตัว

เจษฎา โลห่อ้นจิตร (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การแบ่งเขตส่งเสริมการลงทุนและการให้สิทธิประโยชน์พิเศษของรัฐ มีผลต่อการกระจายที่ตั้งอุตสาหกรรมของประเทศ กรณีจังหวัดที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนหรือไม่ โดยการแบ่งเขตอุตสาหกรรมออกเป็น 4 เขต คือ 1. โรงงานหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรีและนครปฐม 2. โรงงานหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา และชลบุรี 3. โรงงานหรือสถานประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุนรวมทั้งนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และ 4. โรงงานหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบางอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ดาก นครราชสีมา ขอนแก่น และสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในการประกอบกิจการทั้ง 4 เขตนั้น ก่อนและหลัง พ.ศ. 2521 มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2517 - 2521 สัดส่วนของโรงงานหรือสถานประกอบการที่ได้รับการสิทธิประโยชน์ในเขตส่งเสริมการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 76 ของโรงงานหรือสถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั่วประเทศ ส่วนในปี พ.ศ. 2522 - 2530 สัดส่วนดังกล่าวลดลงเป็นร้อยละ 75 และพบว่าอุตสาหกรรมที่

ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะตั้งสถานประกอบการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นสัดส่วนที่สูงมาก

ณัฐพงศ์ ทองภักดีและคณะ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง **พฤติกรรมในการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม** โดยการแบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ประเภทคือ 1. Resource-based Industry คือ อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบสูงและมีการผลิตที่มีน้ำหนักหรือค่าขนส่งลดลง เมื่อนำวัตถุดิบมาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว และยังรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบที่เสียหายง่าย หรือเก็บรักษายาก 2. Market-oriented Industry คือ อุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้ตลาด อาจเป็นผลิตภัณฑ์ที่เสียหายง่ายในการขนส่ง หรือค่าขนส่งเพิ่มขึ้นเมื่อประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ หรืออาจเป็นอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้ซิดดลูก้าด้วยสาเหตุอื่นๆ และ 3. Footloose Industry คือ อุตสาหกรรมประเภทที่ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบหรือตลาด อาจมาจากสาเหตุ เช่น ค่าขนส่งของวัตถุดิบและผลผลิตที่มูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับมูลค่าของผลผลิต อีกทั้งวัตถุดิบและผลผลิตขนส่งได้ง่าย วัตถุดิบแลผลผลิตสามารถเก็บรักษาได้โดยไม่เสียหาย ทั้งค่าดูแลรักษาก็ไม่สูงมาก อุตสาหกรรมประเภทนี้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้ซิดดลูก้า และการศึกษาได้วิเคราะห์รวมถึงปัจจัยด้านคุณภาพชีวิต คือ ตัวแปรด้านการศึกษาและสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญในการเลือกที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่ถูกกำหนดจากปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น Per Capita GPP จำนวนประชากร และปัจจัยด้านอื่นๆ คือ ความพร้อมของถนนหนทาง การไฟฟ้า การประปา ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตคือ การศึกษา จะมีผลต่อการเลือกโรงงานอุตสาหกรรมประเภท Footloose Industry และปัจจัยด้านการสาธารณสุขก็มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งเช่นกัน

ณรงค์ชัย อัครเศรณี (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง **ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งโรงงานและการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมใน ส่วนกลาง** โดยใช้วิธีทางสถิติสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด สามารถแบ่งอุตสาหกรรมออกตามพฤติกรรมการเลือกที่ตั้งโรงงานได้ 3 ประเภท คือ 1.) Market - Oriented 2.) Footloose และ 3.) Resource - Based โดยมีหลักการดังนี้ อุตสาหกรรมประเภท Market - Oriented คือ อุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้ตลาด เพราะต้องการให้ค่าขนส่งผลผลิตต่ำ อุตสาหกรรมประเภท Footloose คือ อุตสาหกรรมที่ตั้งโรงงานไม่ติดอยู่กับและวัตถุดิบ สามารถเก็บไว้ได้โดยไม่เสียหาย ค่าดูแลรักษาไม่มาก เป็นอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างอิสระในการเลือกที่ตั้ง

ส่วนอุตสาหกรรมประเภท Resource - Based เป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่กับแหล่งทรัพยากรและวัตถุดิบ เป็นสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภท Market - Oriented คือ per capital GPP จำนวนประชากร ความพร้อมของถนน สาธารณสุขและความพร้อมของไฟฟ้า ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภท Footloose คือ per capital GPP จำนวนประชากร ความพร้อมของการคมนาคม และความพร้อมของสาธารณสุข และปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภท Resource - Based คือ per capital GPP จำนวนประชากร ความพร้อมของสาธารณสุขและความพร้อมของไฟฟ้า ส่วนความพร้อมของคมนาคมและการศึกษา ไม่มีผลต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภทนี้

อังคณา กุลเถิง (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมพลาสติก โดยศึกษาในส่วนของโครงสร้างทั่วไปและการกระจายแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมพลาสติกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ และศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมพลาสติก โดยการออกแบบสอบถาม สร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และวิเคราะห์ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section data) ของ 2 ช่วงเวลาคือ พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2534

ผลการศึกษาจากการออกแบบสอบถาม พบว่า ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เรียงตามลำดับความสำคัญคือ 1.) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 2.) ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 3.) จำนวนแรงงานและอัตราค่าจ้างแรงงาน 4.) ราคาที่ดิน 5.) มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง 6.) การอยู่ใกล้ตลาดและผู้บริโภค 7.) การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ และ 8.) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนการวิเคราะห์จากแบบจำลองทางสถิติในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก เรียงตามลำดับความสำคัญคือ 1.) ความพร้อมทางด้านสาธารณสุข 2.) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3.) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4.) ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 5.) คุณภาพของประชากรและแรงงาน

นายนยา ภัทรารุฒิชัย (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการที่ได้รับบริการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยศึกษามาตรการส่งเสริม

การลงทุนสู่ภูมิภาคจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การให้สิทธิประโยชน์แก่การลงทุนแก่ ส่วนภูมิภาคมากกว่าการลงทุนในส่วนกลาง โดยมุ่งเน้นไปที่เขตการลงทุนที่ 3 และแยกพิจารณากิจการ ออกเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้ง ของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยนำเอาข้อมูลที่รวบรวมได้จากหน่วยงานต่างๆ มาวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติ ด้วยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการขนาดใหญ่ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อคน ของจังหวัด ระยะทางทางเมืองหลักของภูมิภาคถึงจังหวัดนั้น และความยาวทางหลวงสะสมต่อพื้นที่ของ จังหวัด ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการขนาดกลาง ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อคนของจังหวัด ระยะทางทางเมืองหลักของภูมิภาคถึงจังหวัดนั้น ความยาวทางหลวงสะสมต่อพื้นที่ของจังหวัด และ สัดส่วนของจำนวน โรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมต่อจำนวนสำนักงานธนาคารทั้งหมดในจังหวัด และ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการขนาดเล็ก ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อคนของจังหวัด ระยะทางทางเมือง หลักของภูมิภาคถึงจังหวัดนั้น กำลังผลิตน้ำประปาของจังหวัด และสัดส่วนของจำนวน โรงงาน อุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมต่อจำนวนสำนักงานธนาคารทั้งหมดในจังหวัด การวิเคราะห์พบว่า การ เปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยต่อคนของจังหวัด ความยาวทางหลวงสะสมต่อพื้นที่ของจังหวัด กำลังผลิต น้ำประปาของจังหวัด สัดส่วนของจำนวน โรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมต่อจำนวนสำนักงานธนาคาร ทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนกิจการในจังหวัดในทิศทางเดียวกัน สำหรับการเปลี่ยนแปลงระยะทางจากเมืองหลักของภูมิภาคถึงจังหวัด มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวน กิจการในจังหวัดในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนจำนวนเตียงของโรงพยาบาลต่อประชากร 10,000 คนของ จังหวัด พบว่าไม่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยส่วนใหญ่มีแนวทางการวิจัยคือ การออกแบบสอบถาม และงานวิจัยโดยส่วนใหญ่สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้ง โรงงานอุตสาหกรรมคือ โครงสร้างพื้นฐานและความสะดวกในการขนส่ง

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางในการวิจัยคือ การออกแบบสอบถามผู้ประกอบ อุตสาหกรรม โดยจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้ง โรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี โดยแบบสอบถามมี 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ชื่อผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง ชื่อสถานประกอบการ สถานที่ตั้งโรงงาน ขนาดของพื้นที่โรงงาน ลักษณะของกิจการ เงินทุน แหล่งเงินทุน และการจ้างงาน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของสถานประกอบการ ลักษณะผลิตภัณฑ์ การเลือกสถานที่ตั้งโรงงาน ปัญหาด้านการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ สำหรับให้ผู้ประกอบการเสนอความคิดเห็นในการประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลของประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจะได้จากประชากรในจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจากการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 4 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร จากจำนวนประชากร 171 ราย เป็นกลุ่มตัวอย่าง 48 ราย

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเบา จากจำนวนประชากร 494 ราย เป็นกลุ่มตัวอย่าง 138 ราย

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหนัก จากจำนวนประชากร 199 ราย เป็นกลุ่มตัวอย่าง 55 ราย

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการบริการและสาธารณูปโภค จากจำนวนประชากร 174 ราย เป็นกลุ่มตัวอย่าง 48 ราย

1.2 วิธีการสุ่มและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดพื้นที่ที่ใช้ในการสำรวจ วิธีการสุ่ม และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.2.1 พื้นที่ที่ใช้ในการสำรวจ

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พิจารณาจังหวัดสระบุรีในการทำการวิจัย ซึ่งจังหวัดสระบุรีมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอคือ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอหนองแซง อำเภอบ้านหมอ อำเภอเสาไห้ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอวิหารแดง อำเภอเมวกเหล็ก อำเภอหนองโคน อำเภอดอนพุด อำเภอวังม่วง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จะใช้วิธีการเลือกสิ่งตัวอย่างแบบทราบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการเลือกสิ่งตัวอย่างแบบการจัดชั้น (Stratified Sampling) โดยการแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มตามประเภทของสถานประกอบการ คือ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนัก และการบริการและสาธารณูปโภค มีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีการเข้าไปสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

1.2.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัดสระบุรีที่ทำการสำรวจคือ โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนทั้งสิ้น 1,038 โรงงาน แบ่งประเภทของอุตสาหกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ถือเกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากแนวคิดของยามานะ (Yamane) ซึ่งได้กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าในสูตร จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรดังกล่าว คือ

$$n = \frac{1,038}{1 + 1,038 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{1,038}{1 + 2.595}$$

$$n = \frac{1,038}{3.595}$$

$$n = 289$$

ผลจากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นจำนวน 289 โรงงาน

จากการคำนวณและได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมแล้วคือ 289 โรงเรียน จะมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างคือ จะสุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนประชากร ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

ประเภทของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)
กลุ่มที่ 1	171	48
กลุ่มที่ 2	494	138
กลุ่มที่ 3	199	55
กลุ่มที่ 4	174	48
รวมทั้งสิ้น (โรงเรียน)	1,038	289

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวิจัย

ในการวิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน จำนวนคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยมีรายละเอียดของคำถามในแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 โครงสร้างของแบบสอบถาม (Questionnaire Structure)

แบบสอบถามได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ชื่อผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง ชื่อสถานประกอบการ สถานที่ตั้งโรงงาน ขนาดของพื้นที่โรงงาน ลักษณะของกิจการ เงินทุน แหล่งเงินทุน และการจ้างงาน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของสถานประกอบการ ลักษณะผลิตภัณฑ์ การเลือกสถานที่ตั้งโรงงาน ปัญหาด้านการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ สำหรับให้ผู้ประกอบการเสนอความคิดเห็นในการประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

หลังจากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้มีความสอดคล้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งครอบคลุมประเด็นเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ภาษาที่ใช้ในการวิจัย โดยปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้

2.2 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการทดสอบแบบสอบถามก่อนการนำไปใช้จริง ได้มีการทดสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขในเบื้องต้น และมีการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยมีการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการในจังหวัดสระบุรี จำนวน 5 ราย หลังจากนั้นดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริงอีกครั้ง

2.3 การวิจัยในสถานที่จริง

การสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ทั้งการสัมภาษณ์โดยตรงและทางโทรศัพท์ และการสอบถามโดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน โดยช่วงเวลาที่สัมภาษณ์คือ เดือนมีนาคมและเดือนเมษายน พ.ศ. 2548

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ได้จากการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี โดยรายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ชื่อผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง ชื่อสถานประกอบการ สถานที่ตั้งโรงงาน ขนาดของพื้นที่โรงงาน ลักษณะของกิจการ เงินทุน แหล่งเงินทุน และการจ้างงาน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบการอุตสาหกรรม เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของสถานประกอบการ ลักษณะผลิตภัณฑ์ การเลือกสถานที่ตั้งโรงงาน ปัญหาด้านการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ สำหรับให้ผู้ประกอบการเสนอความคิดเห็นในการประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาศึกษาแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมการลงทุน และปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานได้จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น นำมาวิเคราะห์ในรูปแบบของการใช้โปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมทั้ง 4 ประเภท คือ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนัก และที่เกี่ยวกับการบริการและสาธารณูปโภค ในส่วนของข้อมูลลักษณะองค์กรและระบบบริการพื้นฐานการใช้ปัจจัยการผลิต ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการศึกษา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการศึกษา ตลอดจนศึกษาปัญหาด้านการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการในจังหวัดสระบุรีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ของการศึกษาในครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี ได้ศึกษาโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยนำเสนอผลการศึกษาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การวิเคราะห์โครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 3. การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 1. การวิเคราะห์โครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

1.1 ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ โรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 289 โรงงาน แบ่งลักษณะของกิจการออกเป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิจการของครอบครัว และกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว

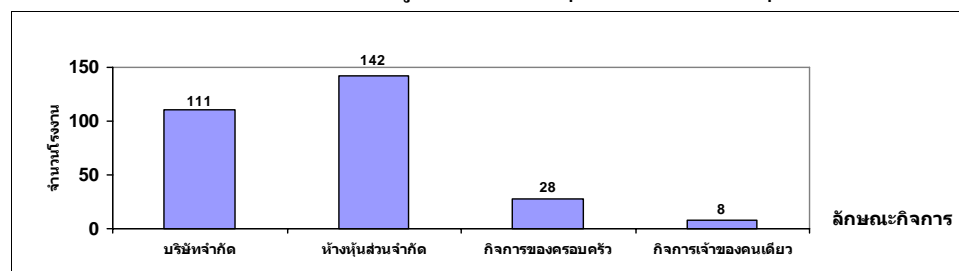
โดยมีจำนวนดังนี้ บริษัทจำกัด 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.4 ห้างหุ้นส่วนจำกัดจำนวน 142 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.1 กิจการของครอบครัว 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.7 และกิจการเจ้าของคนเดียว 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.8 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะกิจการ	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	111	38.4
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	142	49.1
กิจการของครอบครัว	28	9.7
กิจการเจ้าของคนเดียว	8	2.8
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

แผนภาพที่ 4.1 ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ยังมีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่มตามประเภทของอุตสาหกรรมคือ โรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนัก และการบริการและสาธารณูปโภค สามารถแบ่งลักษณะกิจการของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมได้ดังนี้

จากข้อมูลการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตรนั้นมีลักษณะกิจการเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 กิจการของครอบครัว 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และกิจการเจ้าของคนเดียวจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คืออุตสาหกรรมเบา มีลักษณะกิจการเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 50 ราย คิดเป็น ร้อยละ 36.2 และห้างหุ้นส่วนจำกัดจำนวน 88 ราย คิดเป็น ร้อยละ 63.8

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คืออุตสาหกรรมหนัก มีลักษณะกิจการเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.4 และห้างหุ้นส่วนจำกัดจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.6

และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภคมีลักษณะกิจการเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ กิจการของครอบครัวจำนวน 12 ราย คิดเป็น ร้อยละ 25.0 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ลักษณะกิจการของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ลักษณะกิจการ		ประเภทอุตสาหกรรม				รวม
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.	
บริษัทจำกัด	จำนวนโรงงาน	12	50	31	18	111
	ร้อยละ	25.0	36.2	56.4	37.5	38.4
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	จำนวนโรงงาน	12	88	24	18	142
	ร้อยละ	25.0	63.8	43.6	37.5	49.1
กิจการของครอบครัว	จำนวนโรงงาน	16	0	0	12	28
	ร้อยละ	33.3	.0	.0	25.0	9.7
เจ้าของคนเดียว	จำนวนโรงงาน	8	0	0	0	8
	ร้อยละ	16.7	.0	.0	.0	2.8
รวม	จำนวนโรงงาน	48	138	55	48	289
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

1.2 ขนาดของการลงทุนของผู้ประกอบการ

จากการสำรวจจำนวนเงินลงทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างใช้เงินลงทุนจำนวนน้อยกว่า 2 ล้านบาท จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.5 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 2 - 5 ล้านบาท จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.9 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 5 - 10 ล้านบาท จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 10 - 20 ล้านบาท จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.9 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 20 - 30 ล้านบาท จำนวน 5 ราย คิด

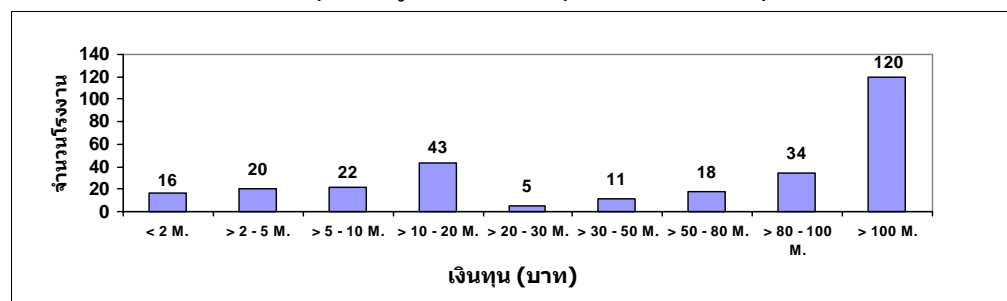
เป็นร้อยละ 1.7 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 30 - 50 ล้านบาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 50 - 80 ล้านบาท จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 80 - 100 ล้านบาท จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.8 และจำนวนเงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.5 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ขนาดการลงทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนเงินทุน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
น้อยกว่า 2 ล้านบาท	16	5.5
มากกว่า 2 - 5 ล้านบาท	20	6.9
มากกว่า 5 - 10 ล้านบาท	22	7.6
มากกว่า 10 - 20 ล้านบาท	43	14.9
มากกว่า 20 - 30 ล้านบาท	5	1.7
มากกว่า 30 - 50 ล้านบาท	11	3.8
มากกว่า 50 - 80 ล้านบาท	18	6.2
มากกว่า 80 - 100 ล้านบาท	34	11.8
มากกว่า 100 ล้านบาท	120	41.5
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

แผนภาพที่ 4.2 จำนวนเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

และหากพิจารณาจำนวนเงินทุนของกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของอุตสาหกรรม สามารถสรุปได้
ดังนี้

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตรมีจำนวนเงินลงทุนน้อยกว่า 2 ล้านบาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 เงินลงทุนมากกว่า 2 – 5 ล้านบาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 เงินลงทุนมากกว่า 10 – 20 ล้านบาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 50 – 80 ล้านบาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 80 – 100 ล้านบาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 และมากกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 4 ราย คิดเป็น ร้อยละ 8.3

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คืออุตสาหกรรมเบา มีจำนวนเงินลงทุนมากกว่า 5 – 10 ล้านบาท จำนวน 22 ราย คิดเป็น ร้อยละ 15.9 จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 30 – 50 ล้านบาท จำนวน 11 ราย คิดเป็น ร้อยละ 8 เงินลงทุนมากกว่า 80 – 100 จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5 มากกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.6

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คืออุตสาหกรรมหนัก มีจำนวนเงินลงทุนมากกว่า 10 – 20 ล้านบาท จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 เงินลงทุนมากกว่า 20 – 30 ล้านบาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.1 เงินลงทุนมากกว่า 80 – 100 ล้านบาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมากกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.4

และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภคมีจำนวนเงินลงทุนน้อยกว่า 2 ล้านบาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 เงินลงทุนมากกว่า 2 – 5 ล้านบาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 จำนวนมากกว่า 10 – 20 ล้านบาท จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 เงินลงทุนมากกว่า 50 – 80 ล้านบาท จำนวน 14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.2 เงินลงทุนมากกว่า 80 – 100 ล้านบาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนเงินทุนของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

จำนวนเงินทุน (บาท)		ประเภทอุตสาหกรรม				รวม
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.	
น้อยกว่า 2 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	12	0	0	4	16
	ร้อยละ	25.0	.0	.0	8.3	5.5
มากกว่า 2-5 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	12	0	0	8	20
	ร้อยละ	25.0	.0	.0	16.7	6.9
มากกว่า 5-10 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	0	22	0	0	22
	ร้อยละ	.0	15.9	.0	.0	7.6
มากกว่า 10-20 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	12	0	15	16	43
	ร้อยละ	25.0	.0	27.3	33.3	14.9
มากกว่า 20-30 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	0	0	5	0	5
	ร้อยละ	.0	.0	9.1	.0	1.7
มากกว่า 30-50 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	0	11	0	0	11
	ร้อยละ	.0	8.0	.0	.0	3.8
มากกว่า 50-80 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	4	0	0	14	18
	ร้อยละ	8.3	.0	.0	29.2	6.2
มากกว่า 80-100 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	4	20	4	6	34
	ร้อยละ	8.3	14.5	7.3	12.5	11.8
มากกว่า 100 ล้านบาท	จำนวนโรงงาน	4	85	31	0	120
	ร้อยละ	8.3	61.6	56.4	.0	41.5
รวม	จำนวนโรงงาน	48	138	55	48	289
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

1.3 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ

สำหรับแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี จากการสำรวจนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างสามารถระบุแหล่งเงินทุนที่ใช้ได้มากกว่า 1 แหล่ง จากตารางที่ 4.5 สามารถสรุปแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

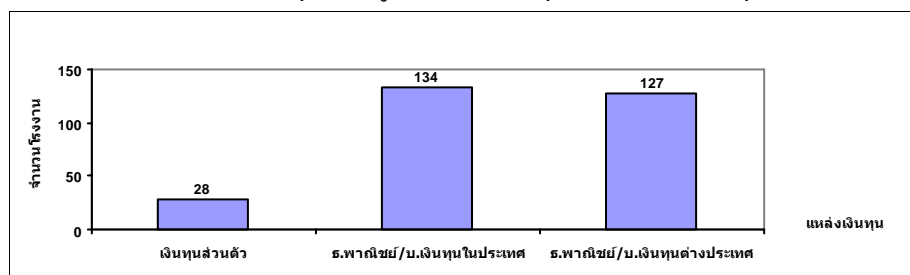
ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างใช้แหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบการจากเงินทุนส่วนตัวจำนวน 28 ราย คิดเป็น ร้อยละ 9.7 ใช้แหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบการจากธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนในประเทศ จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.4 ใช้แหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบการ จากธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต่างประเทศ 127 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.9 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งเงินทุน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
เงินทุนส่วนตัว	28	9.7
ธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ	134	46.4
ธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศ	127	43.9
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

แผนภาพที่ 4.3 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้วิเคราะห์แหล่งเงินทุนของกลุ่มตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรม ได้ดังนี้

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตรนั้น ใช้เงินทุนส่วนตัว จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนและใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ เป็นจำนวน 28 ราย คิดเป็น ร้อยละ 58.3

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คืออุตสาหกรรมเบา ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ เป็นจำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.7 และใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศ จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.3

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คืออุตสาหกรรมหนัก ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ เป็นจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.6 และใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศจำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.4

และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภค ใช้เงินทุนส่วนตัวจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 แหล่งเงินทุนจากจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 และแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศจำนวน 10 ราย คิดเป็น ร้อยละ 20.8 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

แหล่งเงินทุน		ประเภทอุตสาหกรรม				รวม
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.	
เงินทุนส่วนตัว	จำนวนโรงงาน	20	0	0	8	28
	ร้อยละ	41.7	.0	.0	16.7	9.7
ธ.พาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ	จำนวนโรงงาน	28	52	24	30	134
	ร้อยละ	58.3	37.7	43.6	62.5	46.4
ธ.พาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศ	จำนวนโรงงาน	0	86	31	10	127
	ร้อยละ	.0	62.3	56.4	20.8	43.9
รวม	จำนวนโรงงาน	48	138	55	48	289
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

1.4 ขนาดการจ้างงานในสถานประกอบการ

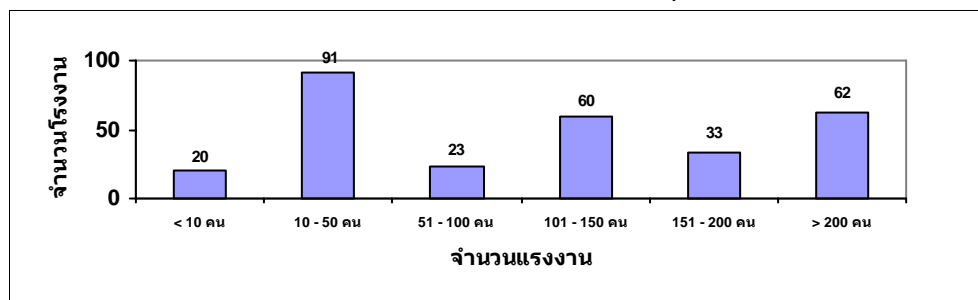
การสำรวจจำนวนแรงงานในสถานประกอบการของอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานน้อยกว่า 10 คน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.9 จำนวนแรงงาน 10 - 50 คน จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.5 จำนวนแรงงาน 51 - 100 คน จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.0 จำนวนแรงงาน 101 - 150 คน จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 จำนวนแรงงาน 151 - 200 คน จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.4 และจำนวนแรงงานมากกว่า 200 คน จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.5 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนแรงงาน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 คน	20	6.9
จำนวน 10 - 50 คน	91	31.5
จำนวน 51 - 100 คน	23	8.0
จำนวน 101 - 150 คน	60	20.8
จำนวน 151 - 200 คน	33	11.4
มากกว่า 200 คน	62	21.5
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

แผนภาพที่ 4.4 จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง

และการวิเคราะห์จำนวนแรงงานของอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภท สามารถสรุปได้
ดังนี้

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกรรมและผลิตผลจาก
การเกษตรมีจำนวนแรงงานในสถานประกอบการน้อยกว่า 10 คน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7
จำนวนแรงงาน 10 – 50 คน จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 และจำนวนแรงงาน 51 – 100 คน จำนวน
16 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คืออุตสาหกรรมเบา มีจำนวนแรงงาน 10 – 50 คน จำนวน 22 ราย
คิดเป็นร้อยละ 15.9 จำนวนแรงงาน 101 – 150 คน จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.7 จำนวน 151 – 200
คน จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.9 จำนวนแรงงานมากกว่า 200 คน จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ
22.5

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คืออุตสาหกรรมหนัก มีจำนวนแรงงาน 10 – 50 คน จำนวน 15
ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 จำนวน 51 – 100 คน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.7 จำนวนแรงงาน 101 –
150 จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.6 และจำนวนแรงงานมากกว่า 200 คน จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ
56.4

และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภค มีจำนวนแรงงาน 10 – 50
คน จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.5 และจำนวนแรงงาน 101 – 150 คน จำนวน 6 ราย คิดเป็น ร้อยละ
12.5 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนแรงงานของสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

จำนวนแรงงาน		ประเภทอุตสาหกรรม				รวม
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.	
น้อยกว่า 10 คน	จำนวนโรงงาน	20	0	0	0	20
	ร้อยละ	41.7	.0	.0	.0	6.9
จำนวน 10-50 คน	จำนวนโรงงาน	12	22	15	42	91
	ร้อยละ	25.0	15.9	27.3	87.5	31.5
จำนวน 51-100 คน	จำนวนโรงงาน	16	0	7	0	23
	ร้อยละ	33.3	.0	12.7	.0	8.0
จำนวน 101-150 คน	จำนวนโรงงาน	0	52	2	6	60
	ร้อยละ	.0	37.7	3.6	12.5	20.8
จำนวน 151-200 คน	จำนวนโรงงาน	0	33	0	0	33
	ร้อยละ	.0	23.9	.0	.0	11.4
มากกว่า 200 คน	จำนวนโรงงาน	0	31	31	0	62
	ร้อยละ	.0	22.5	56.4	.0	21.5
รวม	จำนวนโรงงาน	48	138	55	48	289
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

ส่วนที่ 2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

2.1 สาเหตุการตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรี

จากการสอบถามผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดสระบุรีถึงสาเหตุของการตั้งโรงงานในจังหวัดสระบุรีของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ดังนี้

เป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิม จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.7 การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.9 การคมนาคมขนส่งสะดวก จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.0 และการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีจำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.4 ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 สาเหตุการตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรีในกลุ่มตัวอย่าง

สาเหตุการตั้งสถานประกอบการ	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
เป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิม	54	18.7
อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ	43	14.9
การคมนาคมขนส่งสะดวก	26	9.0
โครงสร้างพื้นฐานดี	166	57.4
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

และการวิเคราะห์สาเหตุของการตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรีของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกประเภทของอุตสาหกรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร มีสาเหตุการตั้งโรงงานเนื่องจากเป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิมจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 และการคมนาคมขนส่งสะดวกจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คือ อุตสาหกรรมเบา มีสาเหตุการตั้งโรงงานเนื่องจากการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี จำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.6 เป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิมจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.9 การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5 และการคมนาคมขนส่งสะดวก จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.0

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คือ อุตสาหกรรมหนัก มีสาเหตุของการตั้งโรงงานในจังหวัดสระบุรีเนื่องจากการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.3 การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.6 และการคมนาคมขนส่งสะดวก จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.1

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภค มีสาเหตุของการตั้งโรงงานในจังหวัดสระบุรีเนื่องจากการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0

เป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิม จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 การอยู่ใกล้แหล่งวัดฤดูบิ
จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 และการคมนาคมขนส่งสะดวก จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ดัง
ตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 สาเหตุของการตั้งสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

สาเหตุการตั้งสถานประกอบการ		ประเภทอุตสาหกรรม				รวม
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.	
กิจการของครอบครัว ที่มีมาแต่ดั้งเดิม	จำนวน โรงงาน	20	22	0	12	54
	ร้อยละ	41.7	15.9	.0	25.0	18.7
อยู่ใกล้แหล่งวัดฤดูบิ	จำนวน โรงงาน	4	20	13	6	43
	ร้อยละ	8.3	14.5	23.6	12.5	14.9
การคมนาคมขนส่งสะดวก	จำนวน โรงงาน	4	11	5	6	26
	ร้อยละ	8.3	8.0	9.1	12.5	9.0
โครงสร้างพื้นฐานดี	จำนวน โรงงาน	20	85	37	24	166
	ร้อยละ	41.7	61.6	67.3	50.0	57.4
รวม	จำนวนโรงงาน	48	138	55	48	289
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัด
สระบุรีมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปปัจจัยที่มีความสำคัญ 5 อันดับแรกได้ดังนี้

1. การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี
2. การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล
3. การอยู่ใกล้แหล่งวัดฤดูบิ / ผู้บริโภค

4. ราคาที่ดินถูก

5. ค่าจ้างแรงงาน

โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี จะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีมากยิ่งขึ้น เป็นจำนวน 154 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.3 ปัจจัยรองลงมา ได้แก่ การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ราคาที่ดินถูก จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.5 และค่าจ้างแรงงาน จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีในกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
โครงสร้างพื้นฐานดี	154	53.3
ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล	79	27.3
อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค	32	11.1
ราคาที่ดินถูก	13	4.5
ค่าจ้างแรงงาน	11	3.8
รวม	289	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

และการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะสนับสนุนการลงทุนในจังหวัดสระบุรีมากขึ้นจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแยกตามประเภทอุตสาหกรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ ค่าจ้างแรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.3 รองลงมาได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานที่ดี คิดเป็นร้อยละ 16.7 การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 15.0 การได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.0 มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง คิดเป็นร้อยละ 11.7 อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 10.0 ราคาที่ดินถูก คิดเป็นร้อยละ 8.3 การมีคุณภาพชีวิตความปลอดภัยสูง คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

โดยผลจากการตอบแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับสมมุติฐานคือ การเลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยทางเทคนิคคือ ที่ดินและแรงงาน

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเบา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.4 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20.0 โครงสร้างพื้นฐานที่ดี คิดเป็นร้อยละ 17.2 อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 15.4 มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง คิดเป็นร้อยละ 9.1 มีคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง คิดเป็นร้อยละ 7.8 การได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.1 และราคาที่ดินถูก คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

โดยผลจากการตอบแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับสมมุติฐานคือ การเลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรมและสถาบันในส่วนของนโยบายรัฐบาล

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมหนัก ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ ราคาที่ดินถูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.3 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 18.2 การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง คิดเป็นร้อยละ 15.3 โครงสร้างพื้นฐานที่ดี คิดเป็นร้อยละ 11.4 อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 8.0 การได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.5 และการมีคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

โดยผลจากการตอบแบบสอบถาม มีความขัดแย้งกับสมมุติฐาน ที่สมมุติให้ผู้ประกอบการเลือกแหล่งที่ตั้งแบบการอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เพราะคำนึงถึงค่าขนส่ง

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการบริการและสาธารณูปโภค ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ โครงสร้างพื้นฐานที่ดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20.0 การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 20.0 คุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง คิดเป็นร้อยละ 13.7 มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง คิดเป็นร้อยละ 12.1 ราคาที่ดินถูก คิดเป็นร้อยละ 8.3 การได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.3 ส่วนการอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค ไม่มีตัวอย่างในกลุ่มที่ 4 ที่เลือกเลย

โดยผลจากการตอบแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับสมมุติฐานคือ เลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงปัจจัยทางด้านเทคนิคโดยการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีในกลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน		ประเภทอุตสาหกรรม			
		กลุ่มที่ 1.	กลุ่มที่ 2.	กลุ่มที่ 3.	กลุ่มที่ 4.
ราคาที่ดินถูก	จำนวนที่ถูกเลือก	20	21	56	15
	ร้อยละ	8.3	3.0	20.3	6.3
ค่าจ้างแรงงาน	จำนวนที่ถูกเลือก	44	138	50	48
	ร้อยละ	18.3	20.0	18.2	20.0
อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค	จำนวนที่ถูกเลือก	24	106	22	0
	ร้อยละ	10.0	15.4	8.0	0.0
ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล	จำนวนที่ถูกเลือก	36	148	46	48
	ร้อยละ	15.0	21.4	16.7	20.0
ได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม	จำนวนที่ถูกเลือก	36	42	18	15
	ร้อยละ	15.0	6.1	6.5	6.3
มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง	จำนวนที่ถูกเลือก	28	63	42	29
	ร้อยละ	11.7	9.1	15.3	12.1
มีคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง	จำนวนที่ถูกเลือก	12	54	10	33
	ร้อยละ	5.0	7.8	3.6	13.7
โครงสร้างพื้นฐานที่ดี	จำนวนที่ถูกเลือก	40	118	31	52
	ร้อยละ	16.7	17.2	11.4	21.6
รวม	จำนวนที่ถูกเลือก	240	690	275	240
	ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (2548)

ส่วนที่ 3. การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี

จากการสำรวจการประกอบการอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี สามารถแบ่งปัญหาที่เกิดขึ้น แยกตามประเภทอุตสาหกรรมได้ดังนี้

3.1 ปัญหาของอุตสาหกรรมประเภทเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร

(1.) ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง

การเพาะปลูกในจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย ทานตะวัน

สำหรับการการเพาะปลูกข้าวนั้น เกิดปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากขาดแคลนแรงงาน และปัจจัยการผลิตคือ ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง

(2.) ปัญหาด้านคุณภาพ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะมีปัญหาด้านคุณภาพ เพราะการเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูฝนทำให้เกิดความเสียหาย เกิดเชื้อราจากการเน่าเสียและมีสารอัลฟาทอกซิน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ และปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว เนื่องจากช่วงเก็บเกี่ยวข้าวโพดมักตรงกับฤดูมรสุม เมล็ดข้าวโพดจึงมีความชื้นสูง เกิดเชื้อราจึงไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

(3.) ปัญหาด้านการขนส่ง

การเพาะปลูกทานตะวัน ซึ่งเป็นพืชสำคัญของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี ที่มีการเพาะปลูกแทนมันสำปะหลังที่มีราคาตกต่ำในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา และจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วยสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาด้านการขนส่งที่จะไปขายให้บริษัทที่รับซื้อ ที่จะมาเปิดจุดรับซื้อในจังหวัด เกษตรกรจึงขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น แล้วพ่อค้าท้องถิ่นจะรวบรวมส่งขายให้บริษัทที่มารับซื้ออีกทอดหนึ่ง

(4.) ปัญหาอื่นๆ

ปัญหาโดยรวมของภาคการเกษตรคือ การลงทุนเพิ่มขึ้นของภาคอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่สำหรับการเกษตรน้อยลง เกษตรกรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีการเช่าพื้นที่การเกษตรมากขึ้น ตลอดจนการเกิดภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ปัญหาการรวมตัวของเกษตรกรในรูปสหกรณ์ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร เกษตรกรยังไม่มีความรู้ ความชำนาญในการพัฒนาด้านการเกษตรเท่าที่ควร เพราะส่วนใหญ่เป็นการสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษ ความรู้เป็นการถ่ายทอดต่อกันไป

3.2 ปัญหาของอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมบริการ และสาธารณูปโภค

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งพลังงานเพื่อการอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทำให้มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมาตั้งโรงงานในจังหวัดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างประเภทปูนซีเมนต์ โรงโม่ เซรามิกส์ และเหล็ก สำหรับอุตสาหกรรมใหม่ เช่น การผลิตกระจก ท่อพีวีซี ยางรถยนต์ เป็นต้น

(1.) ปัญหาการบริหารงาน

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้ประกอบการขนาดเล็ก กล่าวคือ ปัญหาการบริหารงานที่ยังเป็นแบบครอบครัว ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานแบบสมัยใหม่

(2.) ปัญหาด้านเงินทุน

ปัญหาด้านเงินทุนในการกู้ยืมจากสถาบันการเงินในการไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันและขาดความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการขอเงิน

(3.) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและคุณภาพ

ถึงแม้ว่าประชากรในจังหวัดสระบุรีจะมีจำนวนผู้อยู่ในวัยทำงานเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

และค่าจ้างแรงงานยังไม่สูงมาก แต่แรงงานที่มีฝีมือส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการวิจัยและพัฒนายังเป็นปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะสถานประกอบการของผู้ผลิตขนาดย่อม

(4.) ปัญหาอื่นๆ

ปัญหาที่เกิดจากการตั้งแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี โดยส่วนใหญ่คือ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากผู้ประกอบการใหม่ เช่น การตั้งสถานประกอบการซึ่งเดิมเป็นกิจการของครอบครัว และต่อมามีอุตสาหกรรมโรงโม่หินมาตั้งในบริเวณเดียวกัน ทำให้เกิดฝุ่นละอองเป็นจำนวนมากและอากาศเป็นพิษ ผู้ประกอบการเดิมมีวิธีการแก้ไขได้เพียงแต่การต่อเติมสถานประกอบการใหม่ให้มีคิวด การติดตั้งเครื่องปรับอากาศและปลูกต้นไม้บริเวณนั้นให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี คือ

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

และการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 สรุปลักษณะโครงสร้างอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีจากแบบสอบถาม

จากจำนวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีทั้งสิ้นจำนวน 1,038 ราย มีการสอบถามผู้ประกอบการตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 289 ราย สามารถสรุปโครงสร้างอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีจากกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1.1.1 ลักษณะขององค์กรธุรกิจ

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่ประกอบกิจการในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด รองลงมาได้แก่ บริษัทจำกัด ธุรกิจครอบครัว และกิจการเจ้าของคนเดียวตามลำดับ

1.1.2 ขนาดการลงทุนและแหล่งเงินทุน

ขนาดการลงทุนการประกอบการอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรี มีการลงทุนเริ่มต้นสูงคือ มากกว่า 100 ล้านบาท ซึ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมหนัก เป็นจำนวน 120 ราย สำหรับอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนเริ่มต้นน้อยที่สุดเปรียบเทียบกับทั้ง 4 กลุ่มอุตสาหกรรม กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่จะมีการลงทุนด้วยเงินทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท จำนวน 24 ราย ซึ่งคิดเป็น 50% ของประชากรตัวอย่างในกลุ่มการเกษตร

1.1.3 แหล่งเงินทุน

สำหรับแหล่งเงินทุนที่ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างนำมาลงทุน ได้มาจากหลายแหล่ง ทั้งเงินทุนส่วนตัว การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้เงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนในประเทศ รองลงมาได้แก่ การใช้เงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ / บริษัทเงินทุนต่างประเทศ และใช้เงินทุนส่วนตัวตามลำดับ

1.1.4 ขนาดการจ้างงาน

สำหรับจำนวนแรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี มีการใช้แรงงานตั้งแต่จำนวนที่น้อยกว่า 10 คนไปจนถึงมากกว่า 200 คน โดยสถานประกอบการใช้แรงงานส่วนใหญ่อยู่ที่จำนวนแรงงาน 10 - 50 คน รองลงมาได้แก่ ใช้แรงงานมากกว่า 200 คน จำนวนแรงงาน 101 - 150 คน จำนวนแรงงาน 151 - 200 ราย จำนวนแรงงาน 51 - 100 คน และจำนวนแรงงานน้อยกว่า 10 คนตามลำดับ

ขนาดการลงทุนและการจ้างงานของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีแตกต่างกันไปตามประเภทของอุตสาหกรรมคือ อุตสาหกรรมเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร ขนาดการลงทุนส่วนใหญ่ไม่เกิน 5 ล้านบาท จำนวนแรงงานส่วนใหญ่น้อยกว่า 10 คน ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คือ อุตสาหกรรมเบา ขนาดการลงทุนส่วนใหญ่มากกว่า 100 ล้านบาท จำนวนแรงงานส่วนใหญ่ 101 - 150 คน ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คือ อุตสาหกรรมหนัก ขนาดการลงทุนส่วนใหญ่มากกว่า 100 ล้าน

บาท จำนวนแรงงานส่วนใหญ่ มากกว่า 200 คน และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและ
สาธารณูปโภค ขนาดการลงทุนส่วนใหญ่มากกว่า 10 – 20 ล้านบาทจำนวนแรงงานส่วนใหญ่ 10 – 50 คน

2. สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

2.1 สาเหตุการตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรี

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ตั้งโรงงานในจังหวัดสระบุรี
เนื่องจากการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี รองลงมาได้แก่ เป็นกิจการของครอบครัวที่มีมาแต่ดั้งเดิม การอยู่
ใกล้แหล่งวัตถุดิบและการคมนาคมขนส่งสะดวก ตามลำดับ

หากพิจารณาแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมแล้ว อุตสาหกรรมการเกษตร ส่วนใหญ่ตั้ง
สถานประกอบการในจังหวัดสระบุรีเพราะเป็นกิจการของครอบครัวและการที่จังหวัดมีโครงสร้าง
พื้นฐานที่ดี ส่วนอุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนัก และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค
ส่วนใหญ่ตั้งสถานประกอบการในจังหวัดสระบุรีเพราะการที่จังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี

2.2 ปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้ให้ความสำคัญกับการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีมากที่สุด
นอกจากนั้นปัจจัยรองลงไปได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ /
ผู้บริโภคราคาที่ดินถูกและพิจารณาถึงค่าจ้างแรงงาน ตามลำดับ

และหากพิจารณากลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทอุตสาหกรรมแล้ว กลุ่มที่ 1. คือ เกษตรกร
และผลิตผลจากการเกษตร ได้เลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ ค่าจ้างแรงงานมากที่สุด
รองลงมาได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานที่ดี การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล และการได้รับสินเชื่อเพื่อ
อุตสาหกรรม ตามลำดับ

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 2. คืออุตสาหกรรมเบา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่
มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าจ้าง
แรงงาน โครงสร้างพื้นฐานที่ดี และอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค ตามลำดับ

ประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 3. คืออุตสาหกรรมหนัก ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ ราคาที่ดินถูกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง ตามลำดับ

และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มที่ 4. คือ การบริการและสาธารณูปโภค ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในจังหวัดสระบุรีคือ โครงสร้างพื้นฐานที่ดีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน การได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล และคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง ตามลำดับ

3. สรุปปัญหาที่เกิดจากการประกอบการและการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

3.1 อุตสาหกรรมประเภทเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรคือ ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากขาดแคลนแรงงาน ปัจจัยการผลิตคือ ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง ปัญหาด้านคุณภาพของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกิดเชื้อรา ผลผลิตจึงไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ และปัญหาด้านการขนส่งที่จะไปขายทานตะวันให้บริษัทที่รับซื้อ ที่จะมาเปิดจุดรับซื้อในจังหวัด เกษตรกรจึงขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น แล้วพ่อค้าท้องถิ่นจะรวบรวมส่งขายให้บริษัทที่มารับซื้ออีกทอดหนึ่ง

สำหรับปัญหาที่สำคัญของภาคการเกษตรคือ พื้นที่สำหรับการเกษตรน้อยลง เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดมีการขยายตัวมากขึ้น ทำให้เกษตรกรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีการเช่าพื้นที่การเกษตรมากขึ้น ตลอดจนการเกิดภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ส่วนปัญหาอื่นๆ คือ การที่เกษตรกรไม่มีความรู้ ความชำนาญในการพัฒนาด้านการเกษตรเท่าที่ควร

3.2 อุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมการบริการและสาธารณูปโภค ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้ประกอบการขนาดย่อม คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานแบบสมัยใหม่ และปัญหาด้านเงินทุนในการกู้จากสถาบันการเงิน ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและคุณภาพ ถึงแม้ว่าประชากรในจังหวัดสระบุรีจะจำนวนผู้อยู่ในวัยทำงานเพียงพอต่อความต้องการของตลาดและค่าจ้างแรงงานไม่สูงมาก แต่แรงงานที่มีฝีมือส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ

สำหรับปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของการประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีคือ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานโดยผู้ประกอบการต่างถิ่นหรือมีการร่วมทุนกับต่างชาติ ซึ่งไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดสระบุรีและไม่ค่อยมีความผูกพันกับจังหวัดมากนัก และเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกในสัดส่วนที่มาก ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับจังหวัดสระบุรีโดยตรงนั้นทำได้ยาก

ส่วนปัญหาที่เกิดจากการตั้งแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรีคือ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากผู้ประกอบการใหม่ เช่น การเกิดฝุ่นละออง อากาศเป็นพิษ เป็นต้น

2. อภิปรายผล

โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีนั้น หากแบ่งแยกประเภทของอุตสาหกรรมแล้ว พบว่า โรงงานหรือสถานประกอบการหรือที่เกี่ยวกับการเกษตรนั้นมีลักษณะเป็นกิจการของครอบครัว เป็นไปได้ว่าจะมีความสอดคล้องกับสาเหตุของการตั้งโรงงานที่ยังดำเนินกิจการเนื่องมาจากรับช่วงมาเรื่อยๆ จากครอบครัว และเชื่อมโยงไปถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบการว่า ยังพบปัญหาการขาดแคลนความรู้ใหม่ๆ เกษตรกรยังไม่มีความรู้ ความชำนาญในการพัฒนาด้านการเกษตรเท่าที่ควร เพราะส่วนใหญ่เป็นการสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษ ความรู้ได้ถ่ายทอดต่อกันไป ส่วนอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมหนักนั้น มีขนาดการลงทุนเป็นจำนวนเงินที่มาก จึงเป็นการดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนในจังหวัดสระบุรี แต่ทั้งนี้อุตสาหกรรมเหล่านั้นที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ยังคงสร้างปัญหาในการตั้งแหล่งที่ตั้งต่ออุตสาหกรรมเกษตรอยู่มาก ทั้งการรุกกล้าพื้นที่และการสร้างมลพิษ ส่วนขนาดแรงงานมีการจ้างงานอยู่ในระดับที่ดีต่อจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงานของจังหวัด แต่ทั้งนี้แรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะยังคงเป็นแรงงานนอกท้องถิ่น

ส่วนปัจจัยที่จะสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยฉบับอื่นๆ ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งโดยทั่วไปนั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่คือ สาธารณูปการและสาธารณูปโภค เช่น การคมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า การประปา

และจากการวิจัยแต่ละประเภทอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับสมมุติฐาน และสอดคล้องกับทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม (The General Theory) ในเรื่อง

ของปัจจัยทางด้านเทคนิค ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการที่เอกชนไม่นิยมลงทุน เพราะต้องใช้เงินทุนสูงและไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องเข้ามาบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก จึงเป็นไปได้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมพิจารณาถึง การที่รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตแก่กิจการอุตสาหกรรม แต่ในกลุ่มอุตสาหกรรมหนักได้มีการตั้งสมมุติฐานว่ามีการเลือกแหล่งที่ตั้งแบบการอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ แต่จากการตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญในเรื่องของราคาที่ดิน เป็นไปได้ว่า ในจังหวัดสระบุรีนั้น ราคาที่ดินยังไม่สูงมากนักและประเภทอุตสาหกรรมหนักที่เลือกแหล่งที่ตั้งโดยคำนึงถึงการอยู่ใกล้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โรงงานปูนซีเมนต์ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลุ่มอุตสาหกรรม แต่ปัจจุบันได้มีอุตสาหกรรมประเภทไฟฟ้า ซึ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ หากมีปัจจัยการผลิตคือ ที่ดินที่มีราคาถูก ทำให้ลดต้นทุนการผลิตลงได้

3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีจากกลุ่มตัวอย่างนั้น มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ทั้งแนวทางสำหรับภาครัฐและแนวทางสำหรับภาคเอกชน และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้

1. แนวทางสำหรับภาครัฐ

1.1 ภาครัฐควรพัฒนาและจัดการพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม

เพื่อป้องกันปัญหาการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม และป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานภาครัฐร่วมกันกำหนดเขตพัฒนาอุตสาหกรรมตามเค้าโครงการใช้ที่ดินส่วนรวมของภาคกลางตอนบนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดหาบริการต่างๆ และสิ่งสาธารณูปโภคให้เหมาะสม

1.2. อุตสาหกรรมทุกแห่งในจังหวัดสระบุรีควรได้รับการติดตั้งระบบการกำจัดกากของเสีย โดยเฉพาะโรงงานแปรรูปการเกษตร อุตสาหกรรมซีเมนต์และเซรามิกส์ ควรติดตั้งเครื่องเก็บฝุ่นที่มีกำลังสูงในอุตสาหกรรมจักรกลและไฟฟ้า ควรกำหนดพื้นที่การกำจัดของเสียทางด้านอุตสาหกรรมที่เป็นพิษ

ขึ้นในศูนย์กลางอุตสาหกรรมของจังหวัดสระบุรี เพื่อป้องกันมลพิษที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

1.3 ภาครัฐควรมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมในท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรี และเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความทัดเทียมกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ เพราะอุตสาหกรรมเหล่านี้ต้องประสบปัญหาจากการแข่งขันจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพราะฉะนั้นรัฐบาลควรกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เช่น ในการจัดหาวัสดุในการผลิตสินค้าให้เป็นวัตถุดิบซึ่งกันและกัน การจัดสร้างคลังสินค้า ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน

1.4 จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีมีความเห็นว่า โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญ สำหรับการเลือกแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด ดังนั้นภาครัฐควรมีการกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น การไฟฟ้า การประปา สิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ทั่วถึงในทุกจังหวัดของประเทศ

2. แนวทางสำหรับภาคเอกชน

2.1 ภาคเอกชนควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และให้ความสนใจกระบวนการผลิต มีการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอและเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และสร้างแรงจูงใจเพื่อการจำหน่ายในตลาดนอกท้องถิ่นและตลาดต่างประเทศ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หลังจากศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการแล้ว ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละอุตสาหกรรมในจังหวัด เพื่อที่ภาครัฐสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายส่งเสริมการผลิตในจังหวัด และภาคเอกชนสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมได้

2. ควรมีการวิเคราะห์ในเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบใน แต่ละอุตสาหกรรม เพื่อเปรียบเทียบแต่ละอุตสาหกรรม และเพื่อกำหนดแนวทางสำหรับการชักจูงให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทโดยเฉพาะเจาะจง มากกว่าการกำหนดนโยบายโดยรวม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการลงทุนในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสระบุรี *รายชื่อนิติบุคคลในจังหวัดสระบุรี ประจำปี พ.ศ. 2547* กระทรวงพาณิชย์ 2547

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม *รายงานประจำปี 2546 โครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท* กระทรวงอุตสาหกรรม 2546

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย *นิคมอุตสาหกรรมในเขตภาคกลาง* กระทรวงอุตสาหกรรม 2547

ณรงค์ชัย อัครเศรณี, ณีฎฐพงษ์ ทองภักดี, ชรรมนุญ พงศ์ศรีกูร, บันลือศักดิ์ ปุสสะรังสี, ราเชนทร์ ชินทวารังสรรค์และวิศาล บุปเฟเวส *การศึกษาดูงานอุตสาหกรรมรายสาขาและการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ต่างจังหวัด งานวิจัยเพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2534*

ณีฎฐพงษ์ ทองภักดีและบันลือศักดิ์ ปุสสะรังสี *อุตสาหกรรมภูมิภาค : นโยบายชดเชยความเสี่ยงเปรียบ* รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2535

นาคยา ภัทราวุฒิชัย “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน” *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2541*

ฐกัฒ ศรีคำพร “หน่วยที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา เศรษฐศาสตร์การจัดการ* หน้า 4-18 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545

สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก “หน่วยที่ 9 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาอุตสาหกรรม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม* หน้า 22-41 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545

บรรณานุกรม (ต่อ)

สาธิต ศิริรังคมานนท์ “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุน” คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 2548

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การขอรับการส่งเสริมการลงทุน สำนักนายกรัฐมนตรี 2547

สำนักงานสถิติจังหวัดสระบุรี รายงานการจ้างงานของจังหวัดสระบุรี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2546

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระบุรี “ข้อมูลการตลาดจังหวัดสระบุรี ประจำปี 2546” กระทรวงพาณิชย์ 2547

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี รายงานจำนวนโรงงานที่จัดตั้งใหม่ กระทรวงอุตสาหกรรม 2546

อังคณา กุลเถลิง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2538

อุทุมพร จิวราษฎร์อำนวย “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนง” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530

ภาคผนวก ก.

สรุปข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระบุรี

ภาคผนวก ก.

สรุปข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระบุรี

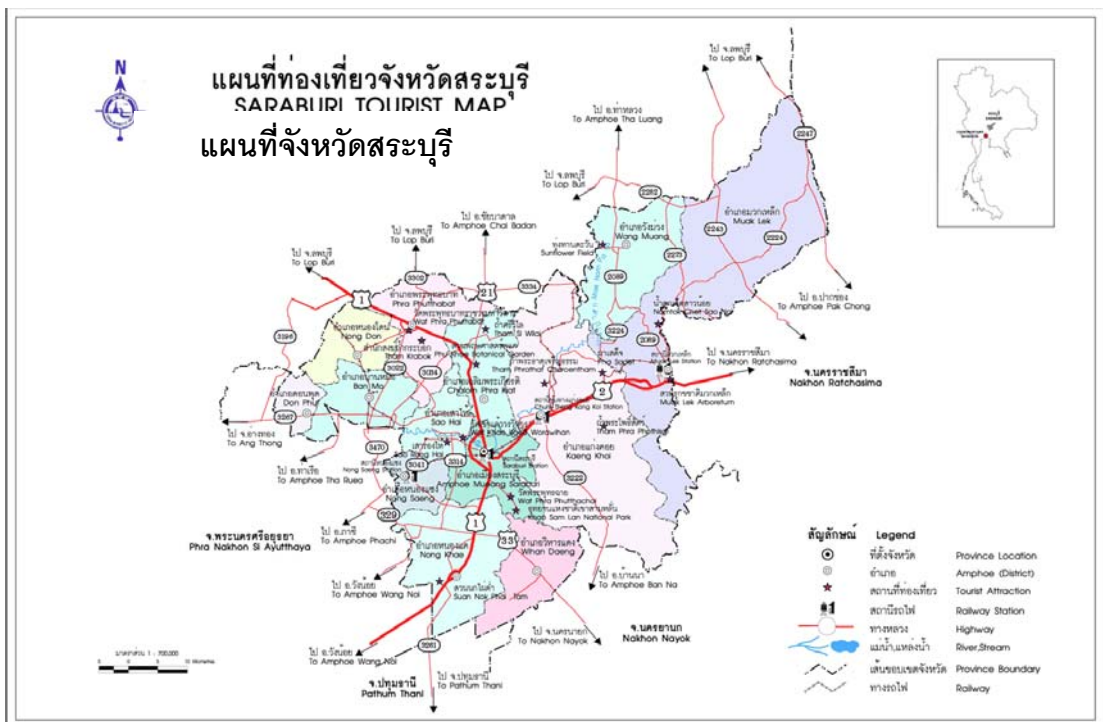
1. ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในหกจังหวัด ซึ่งอยู่ในเขตที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศ

ไทยหรืออยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศา 10 ลิปดาเหนือ ถึง 14 องศา ลิปดาเหนือและเส้นแวงที่ 100 องศา 30 ลิปดาตะวันออก ถึง 101 องศา 10 ลิปดาตะวันออกและอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (พหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือเป็นระยะทางประมาณ 113 กิโลเมตร

อาณาเขต จังหวัดสระบุรีมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,576.486 ตารางกิโลเมตร โดยมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี และจังหวัดนครราชสีมา

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย จังหวัดอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศมีลักษณะที่สำคัญคือ ทางตอนใต้และทางตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบสูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียง 2 เมตร และพื้นที่จะค่อยๆ สูงขึ้นเรื่อยๆ ไปทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณนี้จะเป็นลักษณะราบเรียบจนถึงพื้นที่เนินเขาสลับกับที่ราบสูง ซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 8-10 เมตร และจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ไปจนถึงพื้นที่ราบสูงและภูเขา ซึ่งอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะดังนี้

พื้นที่เป็นเขาห่อมหรือที่ราบสูงหรือที่ราบสูงและภูเขา ได้แก่บริเวณทางเหนือของอำเภอเมืองสระบุรีบางส่วน อำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก อำเภอพระพุทธบาท และอำเภอวังม่วง ซึ่งในเขตพื้นที่ดังกล่าวส่วนมากเป็นพื้นที่ภูเขาที่มีเนินเขาลูกโดด (Monadnock) สลับกับที่ราบสูงโดยเฉลี่ยพื้นที่ดังกล่าวมีความสูงประมาณ 100 - 500 เมตร

ส่วนบริเวณด้านตะวันออกที่ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดนครนายก ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้น จะเป็นบริเวณที่มีความสูงมากที่สุดของจังหวัดสระบุรี เช่น ยอดเขาอินทนิและยอดเขาแก้ว มีความสูงประมาณ 1,052 และ 1,017 เมตร จากระดับน้ำทะเลตามลำดับ

พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด บางส่วนอยู่ตอนกลาง

และตอนใต้ โดยพื้นที่ราบลุ่มดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มเจ้าพระยา มีอาณาเขตอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ อำเภอเมืองสระบุรี บางส่วนของอำเภอหนองแค อำเภอหนองแซง อำเภอบ้านหมอ อำเภอเสาไห้ อำเภอวิหารแดง อำเภอหนองโคน และอำเภอคอนสาร โดยพื้นที่ส่วนนี้มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 60 ของเนื้อที่ทั้งสระบุรี

พื้นที่ราบลุ่มดังกล่าว มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง 2 - 5 เมตร โดยสภาพพื้นที่จะต่ำในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำป่าสักแล้วค่อย ๆ ลาดสูงขึ้นไปทางทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณนี้โดยเฉลี่ยจะมีลักษณะค่อนข้างราบเรียบอันเกิดจากการตกตะกอนของน้ำที่พัดพามา (Alluvial Plain) ซึ่งมีทั้งที่ราบน้ำท่วมตามปริมาณน้ำฝนจนถึงสภาพที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดและที่ราบขั้นบันได (Alluvial Terrace) มีความสูงประมาณ 8-15 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง และลักษณะภูมิประเทศจะมีความสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนมีสภาพที่เป็นพื้นที่ลูกคลื่น ลอนชันและภูเขาสูง บริเวณทางเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดดังกล่าวแล้ว

1.3 ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของจังหวัดสระบุรีเป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู คือมีฝนน้อยมาก ความแรงลมมรสุมในฤดูหนาวและฤดูร้อน โดยในฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็นแต่ไม่หนาวจัดมากเหมือนทางภาคเหนือของประเทศ ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง แต่ไม่ร้อนจัดเหมือนจังหวัดกาญจนบุรีบางพื้นที่ ส่วนฤดูฝนมี ฝนตกน้อยเหนือปานกลาง ดังนั้นฤดูกาลในจังหวัดสระบุรีจึงสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

ฤดูฝน เริ่มเดือนพฤษภาคมถึงประมาณเดือนตุลาคม บางปี ถ้ามีความแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง อาจเลยไปถึงประมาณเดือนมิถุนายน ฝนส่วนมากได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดและนำความชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดียและฝนจากพายุดีเปรสชันหรือไต้ฝุ่นหรือพายุโซนร้อนจากทะเลจีนตอนใต้ เป็นต้น ในรอบปีฝนตกเฉลี่ยประมาณ 110 วัน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยระหว่าง 1,302.6 - 1,437 มม.

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพาเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งมาจากตอนเหนือของทวีปเอเชีย ฤดูนี้มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 23.4 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงประมาณเดือนเมษายน แต่บางปีถ้าอากาศมีความแห้ง

แล้งมาก อาจเลยไปถึงประมาณปลายเดือนพฤษภาคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดประมาณ 33.2 องศาเซลเซียส ในขณะที่อุณหภูมิจเฉลี่ยประมาณ 31.2 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดสระบุรี ได้แก่ หินปูน หินอ่อน หินก่อสร้าง คือแร่ธาตุน้ำ และ ป่าไม้ เป็นต้น โดยอาจจำแนกทรัพยากรแต่ละประเภทได้ดังนี้

1. แร่ธาตุและหิน

จังหวัดสระบุรีเป็นแหล่งของหินปูนและหินอ่อนที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีการผลิตหินอ่อนเป็นอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นแห่งแรกของประเทศ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีการผลิตหินปูนทั้งในลักษณะหินที่สร้างโดยตรงและผลิตปูนซีเมนต์หินปูนเรียกว่า ดินมาร์ล หินดินดาน หินลับมีดจากหินรีโอไลต์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศแห่งหนึ่ง รวมทั้งยังมีการผลิตครกและซากจากหินแอนดีไซต์ (หินสบู่) หรือไฟโรไฟลไลต์ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ซึ่งทรัพยากรแร่และหินที่สำคัญของจังหวัดสระบุรี มีแหล่งต่าง ๆ ดังนี้คือ

หินอ่อน จังหวัดสระบุรีมีแหล่งผลิตหินอ่อนมากมายหลายแห่ง ดังมีรายละเอียดดังนี้ คือ

ก. แหล่งผลิตหินอ่อนเขางอม ตำบลหน้าพระลาด อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นแหล่งหินอ่อนที่มีการผลิตมานานที่สุดและมีหินอ่อนที่มีคุณภาพดีมากอีกด้วย โดยหินอ่อนแหล่งนี้มีเนื้อละเอียด ลำขาวเทา เทาขาว และเทาขาวลายแดง

ข. แหล่งเขาขาว เขาพันเอก ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นแหล่งหินปูน แหล่งนี้มีเนื้อหินสีเทาแก่ มีซากดึกดำบรรพ์หอยสองฝา แบะปะการังอยู่ สามารถนำหินอ่อนไปทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในเชิงพาณิชย์มีสีค่าได้สวยงามมาก

ค. แหล่งเขาโพเพ ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย เป็นแหล่งหินอ่อนในเชิงพาณิชย์ชนิดชมพูเทา และเทาชมพูเป็นแห่งแรก

ง. แหล่งตำบลธารเกษม ตำบลธารเกษม อำเภอพระพุทธบาท เป็นแหล่งหินปูนที่มีเนื้อสีเหลือง น้ำตาลทอง และมีรูพรุน นิยมนำไปผลิตหินอ่อนเชิงพาณิชย์ในนามหินทราเวอร์ตีม (Travertine) ที่มีชื่อเสียงมากของประเทศไทย

หินปูน หลังจากที่มีคำสั่งคณะรัฐมนตรีให้ระงับการระเบิดและย่อยหินที่บริเวณเขาสูง จังหวัดราชบุรี เมื่อ พ.ศ. 2530 แล้วกิจกรรมการผลิตหินปูนของจังหวัดสระบุรีก็ยังคงมีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ

หินปูน หมายถึง หินที่ประกอบด้วยแร่คาร์บอเนตมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป และในจำนวนคาร์บอเนตนี้จะต้องเป็นแร่แคลไซต์ (Calcite) หรืออะราโกไนต์ (Aragonite) มากกว่าร้อยละ 50

หินปูนอาจมีสีขาวเทา เทาแกมเขียว เทาแกมน้ำเงิน ชมพูหรือดำ สารมลทินที่อาจปนอยู่ในเนื้อหินปูน ได้แก่ แมกนีเซียมคาร์บอเนต โคโลไมต์ ยิปซัม ฟลูออไรด์ เหล็กออกไซด์ ฟอสเฟต ดินและอินทรีย์สาร หินปูนมีกำเนิดได้ 3 แบบ คือ เกิดจากการตกทับถมของเศษชั้นหินปูน เกิดจากการตกตะกอนทางเคมี และเกิดจากสิ่งมีชีวิต

จากการสำรวจของนักธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี พบว่า จังหวัดสระบุรีมีหินปูนแคลเซียมสูงประมาณร้อยละ 89.5 หินปูนโคโลไมต์ ประมาณร้อยละ 4.76 หินปูนแมกนีเซียมประมาณ 2.38 และหินแคลซิดโคโลไมต์ประมาณร้อยละ 1.19 ส่วนโคโลไมต์นั้นยังสำรวจไม่พบ หินปูนแคลเซียมสูงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น การก่อสร้างอาคาร สร้างสะพาน ถนน ทำหินเกล็ด ใช้ผสมทำปูนปอร์ตแลนด์ ซีเมนต์ ซีเมนต์ขาก หินประดับหินตกแต่ง หินอนุสาวรีย์ หินฮวงวัย ปูนไลม์ ทำเชื้อถลุงเหล็ก และเหล็กกล้าใช้ในอุตสาหกรรมแก้ว อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ใช้แก้ดินเปรี้ยวทำเป็นแป้งหินปูน (ไว้ทิ้ง) ผสมทำยาสีฟัน ฟิเลอรัสเทาและกระดาษ เป็นต้น

หินปูน (ดิน) มาร์ล หินปูนชนิดนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น โดยทั่วไปเรียกดินสอพอง กรมทรัพยากรธรณีเรียกดินมาร์ล กรมพัฒนาที่ดินเรียกปูนมาร์ล (กรมทรัพยากรธรณี 2531) หินปูนชนิดนี้ หมายถึง ตะกอนหรือหินตะกอนที่ประกอบด้วยแคลเซียมคาร์บอเนตมากกว่าร้อยละ 80 และตะกอนดังกล่าวจะประสานตัวกันแข็งพอประมาณ แต่ยังไม่แข็งจนเป็นดิน มีลักษณะเป็นหินปูนเนื้ออ่อนกำเนิดมาจากการสลายตัวทางเคมีของหินปูนแล้วเกิดการตกตะกอนทับถมกันใหม่ในแอ่งน้ำเชิงเขาหินปูน

ประโยชน์ของหินปูนมาร์ล คือ ใช้ผสมกับเกลือจืด (Gypsum) ทำแป้งหอม ใช้ผสมน้ำหอมทำ

แห้งกะแจะในรูปของหินคุ่มและหินดอกใช้ลงพื้นตู้โต๊ะเพื่อใช้ปิดร่องให้เรียบใช้ผสมกับกาวปิดทับหัวตะปูใช้เป็นสีรองพื้น ใช้แก้ดินเปรี้ยว ใช้ผสมผลิตปูนซีเมนต์ด้วยกรรมวิธีผสมเปียก ใช้ผสมทำยาสีพื้น ใช้ผสมทำรูป

แหล่งผลิตหินมาร์ลของจังหวัดสระบุรี มีพบในท้องที่อำเภอบ้านหมอ และอำเภอพระพุทธบาท โดยที่ตำบลบ้านหมอ ตำบลบ้านโฆมด ตำบลบ้านครัว พบมีพื้นที่ประมาณ 38 ตารางกิโลเมตร โดยทั่วไปมีผิวดินสีดำหนา 0.5 - 3.5 เมตร ส่วนชั้นหินปูนมาร์ลมีความหนาประมาณ 10 - 23 เมตร โดยทั่วไปตอนบนมีลักษณะผุ สีขาว ुकถ่ายดินขาวความแข็งจะเพิ่มขึ้นตามความลึก มีความพรุนสูง คล้ายคราบปูน และมักพบกรวดมนเนื้อเป็นหินปูนอยู่ด้วย

หินดินดาน เป็นหินตะกอนชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเศษชิ้นขนาดเล็ก ๆ และละเอียดของดิน ทราย แป้ง และ โคลน ซึ่งถูกขบวนการทางธรณีบีบอัดให้เกาะติดกันและแข็งเป็นดิน โครงสร้างมีลักษณะเป็นแผ่นบาง ๆ ซ้อน ๆ ขนานกัน สังกัดเนื้อหินมีรอยแตกเล็ก ๆ ในแนวเดียวกันหรือขนานกันชั้นหินสามารถแตกออกจากกันเป็นแผ่นๆ ได้ง่าย หินมีเนื้ออ่อนเมื่อขึ้นแต่แข็งพอประมาณ เมื่อแห้งมีสีแดง น้ำตาล ดำและเทา โดยปกติจะประกอบด้วยแร่ดินและควอตซ์เป็นส่วนใหญ่

หินดินดานในจังหวัดสระบุรี ส่วนมากทำเหมืองผลิตเพื่อส่งให้โรงงานปูนซีเมนต์ใช้ผสมกับหินปูนซีเมนต์ ด้วยกรรมวิธีผสมแห้งในอัตราส่วนโดยประมาณ 4:6 มีการผลิตเพื่อนำไปถมที่ถมถนน การทำเป็นหินประดับบ้าน

แหล่งหินดินดานที่สำคัญ จะอยู่ใกล้กับโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ในตำบลอับกวาง ตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย นอกนั้นยังมีที่ตำบลแสงผืน ตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก

หินทำครก-สาก แหล่งหินทำครก - สาก จากหินแกรนิตที่รู้จักกันดีมากของชาวไทยอยู่ที่อำเภออ่างศิลา จังหวัดชลบุรี แต่หินทำครก - สาก ด้วยหินแอนดีไซต์ที่มีชื่อเสียง จะอยู่ที่ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี หินแอนดีไซต์ของจังหวัดสระบุรี มักเกิดรวมอยู่กับหินริโอไลต์ พบที่เขาตะกร้า เขาคุบา เขาแก้ว เขาหนองยาว เขาน้อย เขาพนมยงค์ เขาโป่ง ตามชายฝั่งแม่น้ำป่าสัก บริเวณอำเภอแก่งคอย และในเขตอำเภอเมือง

หินลับมีดบ้านบ่อหิน เกิดจากหินอัคนีชนิดรีโอไลต์ มีเนื้อละเอียดสีเทาอ่อนมากแทรกประด้วยสีเหลือง น้ำตาล แดงของสนิมเหล็ก โดยชาวบ้านบ่อหินได้สกัดหินรีโอไลต์บริเวณข้าง ๆ บ้านลึกจนเป็นบ่อขนาดกว้างยาวกว่า 10 เมตร และลึกกว่า 7-8 เมตร อยู่มากมาย

ชาวบ้านจำนวนมากไม่น้อย มีอาชีพหลักในการสกัดหินรีโอไลต์ให้เป็นแท่งสำหรับลับมีด เพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับชาวบ้านได้ดีพอสมควร ซึ่งชาวบ้านบ่อหิน ตำบลพุนเค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ดังกล่าว เป็นคนไทยเชื้อสายญวนเป็นส่วนมาก

แร่คิกโคคท์หรือแร่ไฟโรฟิลไลต์ หรือหินสบู่ แร่คิกโคคท์หรือแร่ไฟโรฟิลไลต์ หรือหินสบู่ แร่คิกโคคท์เป็นแร่ชนิดหนึ่งในกลุ่มแร่เคโอลิไจต์ เดิมมีการพบแร่ชนิดนี้ที่เขาชะงอก จังหวัดนครนายก ต่อมามีการสำรวจพบที่เขาไผ่นวล เขานัง และบริเวณใกล้เคียงตำบลชำผักแพว ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย ปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งผลิตแร่คิกโคคท์ที่สำคัญที่สุดในประเทศ นอกจากนั้นยังมีการพลที่เขานมนาง อำเภอเมืองบริเวณที่ตั้งสถานีเรดาห์

คิกโคคท์เป็นแร่ที่มีสูตรทางเคมี $Al_2 Si_2 O_6 (HL)$ มีสีเทาแกมเขียวโอลีฟ เทาอ่อนแกมน้ำเงินขาวเขียวอ่อน เหลืองและน้ำเงินเข้ม มีความแข็งประมาณ 1-2 มีการกำเนิดแบบนี้แร่ร้อนเข้าไปแทนที่หินรีโอไลต์ เนื้อละเอียด

แร่คิกโคคท์ที่พบมีรูปร่างไม่แน่นอน โดยบางส่วนมีการแทนที่หมด บางส่วนแทนที่ไม่หมด นอกจากนี้ยังมีแร่ไฟโรไซด์ผสมอยู่บ้าง อาจพบหินกรดเหลี่ยมของควอตซ์ที่มีเนื้อผลึกซ้อนรูปในรอยแตกได้บ้าง

แร่คิกโคคท์มีประโยชน์ในการใช้ผสมทำวัสดุทนไฟ ทำกระเบื้องปูพื้น บุษฝาน้ำ ผสมทำซีเมนต์ขาว และใช้ทำหินตกแต่ง ได้แก่ พระพุทธรูป เทวรูป รูปเจ้าแม่กวนอิม โต๊ะหมู่บูชา แจกัน และรูปสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจำนวนและประเภทเหมืองแร่ในจังหวัดสระบุรี จะพบว่าหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2535 จำนวนเหมืองแร่และปริมาณการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากและครอบคลุมเนื้อที่ที่ใช้ในการดำเนินงานมากที่สุด ทั้งอำเภอแก่งคอยและพระพุทธบาท มีจำนวนประทานบัตรมากที่สุด

2. ดิน

ดินและที่ดินจัดเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตต่อกิจกรรมการผลิต เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ฯลฯ ดินเป็นวัตุธรรมชาติ มีคุณสมบัติเฉพาะตัว ซึ่งอาจแตกต่างกันหรือ คล้ายคลึงกัน มักขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ วัตถุกำเนิดดิน ระยะเวลาของการกำเนิดและการ ปรับเปลี่ยนคุณสมบัติของดินได้

ในจังหวัดสระบุรีมีดินหลายประเภท ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกันได้ทั้งทาง ฟิสิกส์และเคมี ทำให้ สามารถจำแนกดินออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

ก. ดินตะกอนน้ำกร่อย ดินประเภทนี้ได้แก่ ดินบริเวณที่ราบทางตอนใต้ ที่ติดต่อกับจังหวัด ปทุมธานีในเขตท้องที่อำเภอหนองแค และบางส่วนของอำเภอวิหารแดง ดินบริเวณนี้ส่วนมากเป็นดิน เปรี้ยวพื้นที่มีความสูงระหว่าง 2-10 เมตร

ข. ดินตะกอนลำน้ำใหม่ ดินลักษณะนี้อยู่ในเขตที่ราบที่เกิดจากการตกตะกอนทับถมของ ตะกอนที่ถูกน้ำพัดพามาตามลำน้ำต่าง ๆ บริเวณนี้ปกคลุมความสูงกว่าบริเวณที่ราบ ตะกอนลำน้ำกร่อย เล็กน้อย สามารถพบดินในลักษณะนี้ได้ตามริมฝั่งแม่น้ำป่าสักในท้องที่อำเภอหนองโดน และอำเภอดอน พุค ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดสระบุรี

ค. ดินตะกอนลำน้ำค่อนข้างใหม่ ดินประเภทนี้เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำที่มีอายุเก่า กว่า และมีระดับสูงกว่าบริเวณตะกอนลำน้ำใหม่ โดยบริเวณนี้มีความสูงประมาณ 10-20 เมตร จาก ระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนมากอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านหมอ อำเภอหนองแซง อำเภอแก่ง คอย

ง. ดินลานตะกอนพักน้ำระดับต่ำ ดินชนิดนี้พบได้ในบริเวณที่เชื่อมต่อยระหว่างเชิงเขาและที่ราบ ในเขตท้องที่วิหารแดง และอำเภอพระพุทธบาท โดยเป็นบริเวณที่มีความสูงประมาณ 25-30 เมตรจาก ระดับน้ำทะเลปานกลาง

จ. ดินที่เหลือจากการกัดเซาะและการกัดกร่อนของที่ลาดเชิงเขาทั่ว ๆ ไป ดินประเภทนี้เป็นดิน ที่เหลือจากกระบวนการของการ ทำให้ดินชั้นบนถูกกัดเซาะและถูกน้ำชะล้างพัดพาไปในบริเวณ

พื้นที่ต่อไป คงเหลือแต่ดินชั้นล่างที่มีความคงทนต่อการกัดเซาะได้มากกว่าไว้ ดินโดยทั่วไปมักไม่มีความอุดมสมบูรณ์

จ. ดินบริเวณภูเขา ดินในลักษณะนี้ปกติสามารถพบได้ในบริเวณที่มีความสลับซับซ้อนของเทือกเขาตงพญาเย็นและเขาใหญ่ บริเวณนี้มีความสูงประมาณ 300-500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางดินที่พบเป็นชั้นบาง ๆ มักเกิดจากการสลายตัวของหินในเทือกเขาหินปูน สามารถพบได้บริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดและบริเวณเทือกเขาอินทนิ ซึ่งเป็นเทือกเขาที่อยู่ระหว่างจังหวัดสระบุรีกับจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดนครนายก

โดยสรุปแล้ว ลักษณะดินที่พบโดยทั่วไปของจังหวัดสระบุรีเป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนทรายแห้งที่มีการระบายน้ำเลวเหนือค่อนข้างเลว สามารถปลูกข้าวได้ดี ถ้ามีน้ำพอเพียง บางแห่งอาจมีน้ำท่วมทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหายได้ บางแห่งเป็นดินเหนียวที่มีการระบายน้ำได้ดี และมีความลาดชันซึ่งเหมาะสมกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล บางแห่งพบชั้นกรวดหนาวอยู่ในระดับต้นและบางแห่งมีสภาพถูกกัดกร่อน ส่วนบริเวณที่มีความลาดชันสูง หรือ เป็นภูเขา มักพบหินแตกและเป็นพื้นที่ป่าไม้

3. ป่าไม้

จังหวัดสระบุรีมีสภาพป่าไม้เป็นป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ยาง ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้มะคา และไม้ประดู่ เป็นต้น เมื่อพิจารณาสภาพป่าไม้ของจังหวัดสระบุรี ภายใต้อ.พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พบว่า ไม้ในจังหวัดสระบุรีประกอบขึ้นด้วยป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ และวนอุทยาน ซึ่งมีชื่อ ประเภท และรายละเอียดของแต่ละป่า ดังนี้คือ

ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งได้รับการประกาศตามกฎหมายระหว่าง พ.ศ.2505-25 ภายใต้อ.พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2527 มีจำนวนทั้งหมด 8 ป่า รวมเนื้อที่ตามกฎหมายคือ 460,522.25 ไร่ หรือ 736.84 ตารางกิโลเมตร

ก. ป่าพระฉาย อยู่ในท้องที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎหมายกระทรวงที่ 126 เมื่อ พ.ศ.2505 มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 15,000 ไร่ หรือประมาณ 24 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันสภาพป่าไม้ได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก

ข. ป่าพระพุทธรบาท- พุแค อยู่ในท้องที่อำเภอพระพุทธรบาทและอำเภอเมือง มีเนื้อที่ประมาณ 22,000 ไร่ หรือประมาณ 35.2 ตารางกิโลเมตรเป็นป่าเบญจพรรณ ลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาหินปูน ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงที่ 1073 เมื่อพ.ศ.2527

ค. ป่าท่าฤทธิ-ลำทองหาง-ลำพญากลาง อยู่ในท้องที่อำเภอมวกเหล็กและตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2533 บางส่วนได้ย้ายไปขึ้นกับอำเภอวังม่วง ดังปรากฏในเอกสารทำเนียบท้องที่ กองปกครองที่ พ.ศ.2533 หน้า 1117 มีเนื้อที่ประมาณ 192,656.25 ไร่ หรือประมาณ 200 ตารางกิโลเมตร เป็นป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณที่ถูกทำลาย ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงที่ 216 ปี .ศ.2525

ง. ป่ามวกเหล็ก-ทับทรวง แปลง 2 อยู่ในท้องที่อำเภอมวกเหล็ก อำเภอแก่งคอย และบางส่วนอยู่ในอำเภอวิหารแดง มีเนื้อที่ประมาณ 112,425 ไร่ หรือประมาณ 179.88 ตารางกิโลเมตร เป็นป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณที่ถูกทำลายอาณาเขตทางด้านตะวันออกติดต่อกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงที่ 967 เมื่อ พ.ศ.2511

จ. ป่าลานท่าฤทธิ อยู่ในท้องที่อำเภอมวกเหล็ก มีเนื้อที่ประมาณ 5,800 ไร่ หรือประมาณ 9.28 ตารางกิโลเมตร สภาพเดิมเป็นป่าเบญจพรรณ ต่อมาได้ถูกทำลายไปมากจนกลายเป็นป่าเสื่อมโทรมเหลือสภาพป่าไม่มาก ตามประกาศกฏกระทรวงที่ 967 เมื่อ พ.ศ. 2524

ฉ. ป่าทับทรวง-มวกเหล็ก แปลงที่ 1 อยู่ในท้องที่อำเภอมวกเหล็กและอำเภอแก่งคอย มีเนื้อที่ประมาณ 97,350 ไร่ หรือประมาณ 155.76 ตารางกิโลเมตร ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง 1072 เมื่อ พ.ศ.2527

ช. ป่าเขาโป่ง-เขาถ้ำเสือ อยู่ในท้องที่อำเภอแก่งคอย ใกล้กับป่าเขาพระ สภาพป่าถูกทำลายเหลือสภาพเป็นพื้นที่ภูเขาและเนินเขา มีเนื้อที่ประมาณ 9,900 ไร่ หรือประมาณ 15.84 ตารางกิโลเมตร ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงที่ 1075 เมื่อพ.ศ. 2537

อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดสระบุรีบางส่วน ที่ยังคงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติได้รับประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน อุทยานแห่งชาติมีจำนวน 2 แห่ง มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้คือ

ก. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (บางส่วน) โดยเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทั้งหมดมีอาณาเขตกว้างขวางมีเนื้อที่ประมาณ 1,355,397 ไร่ หรือประมาณ 21,683.64 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด คือ นครราชสีมา ปราจีนบุรี นครนายก และสระบุรี นั้นอยู่ในท้องที่อำเภอภักดี และอำเภอแก่งคอย มีสภาพเป็นป่าดิบแล้ง มีเนื้อที่ประมาณ 70,725 ไร่ หรือประมาณ 113.16 ตารางกิโลเมตร

ข. อุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น เดิมเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าพระฉาย ตามประกาศกฎกระทรวงที่ 126 เมื่อ พ.ศ.2505 อยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดงต่อมาในปี พ.ศ.2524 ได้มีพ.ร.บ. กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น บริเวณนี้เป็นป่าดิบแล้งและป่าไผ่รวม มีเนื้อที่ประมาณ 27,856.25 ไร่หรือประมาณ 44.57 ตารางกิโลเมตร ภายหลังเมื่อได้ประกาศเป็นเขตป่าอุทยานแห่งชาติแล้ว มีการดูแลรักษาที่ดีขึ้นทำให้สภาพป่ามีความฟื้นฟูที่ดีขึ้น ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสระบุรี นอกเหนือจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และสถานที่อื่นๆ นอกจากนั้นพื้นที่บางส่วนของอำเภอภักดีก็ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตนวนอุทยาน น้ำตกเจ็ดสาวน้อย โดยมีการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2523

พื้นที่ป่าลักษณะอื่น ๆ ในพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดสระบุรี นอกจากจะได้รับการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและวนอุทยานแล้ว ยังไม่มีการดำเนินการให้เป็นพื้นที่ป่าในลักษณะอื่นๆ อีก ได้แก่ สวนรุกขชาติมวกเหล็ก อยู่ในท้องที่อำเภอแก่งคอยมีเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ และสวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พู่แค) อยู่ในท้องที่ตำบลพู่แค มีเนื้อที่ ประมาณ 1,850 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดสระบุรีส่วนใหญ่ได้ถูกทำลายและบุกรุกให้ลดน้อยลงเรื่อย ๆ บริเวณที่ยังอาจพบว่ามีป่าไม้อุดมสมบูรณ์นั้น สามารถพบได้ในบริเวณภูเขาสูงชันซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสามหลั่น เขตนวนอุทยาน เขตสวนรุกขชาติ และเขตสวนพฤกษศาสตร์เท่านั้น

4. แหล่งน้ำ

น้ำจัดเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทั้งทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในเขตชุมชน และต่อการปรับความสมดุลของระบบนิเวศน์วิทยาของพื้นที่อีกด้วยจังหวัดสระบุรีมีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญดังนี้คือ

แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัด มีความยาวทั้งหมดประมาณ 500 กิโลเมตร เฉพาะส่วนที่ไหลผ่านจังหวัดสระบุรีมีความยาวประมาณ 105 กิโลเมตร แม่น้ำป่าสักมีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ ณ บริเวณทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดเลย ผ่านเลยไปเข้าอำเภอมวกเหล็ก อำเภอกำแพงแสน อำเภอมะนัง อำเภอเมือง อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี และไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำป่าสักเป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงมีประชากรเข้าไปตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่นเพราะได้อาศัยน้ำในแม่น้ำป่าสัก ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี เพื่อให้ประโยชน์ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ การคมนาคมขนส่ง การอุปโภคและการบริโภคด้วย โดยแม่น้ำป่าสักมีลำน้ำสาขาที่สำคัญดังนี้คือ

- ห้วย (คลอง) มวกเหล็ก มีต้นกำเนิดอยู่บริเวณเขาอินทนิ อำเภอกำแพงแสน ไหลขึ้นไปทางเหนือเป็นแนวแบ่งเขตจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดสระบุรี ผ่านอำเภอมวกเหล็ก อำเภอวังม่วงและไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก
- ห้วยล้านท่ามะปร่าง มีต้นน้ำเกิดจากบริเวณเขาโครกสีดา อยู่ในท้องที่อำเภอกำแพงแสนไหลไปทางทิศตะวันตกไปบรรจบกับห้วยแห้ง ที่เกิดจากเทือกเขาเดียวกันที่บ้านท่ามะปร่าง และไหลเลยไปบรรจบกับห้วย(คลอง) ตะเคียน จากนั้นไหลผ่านตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จึงได้ชื่อว่าคลองเพรียว และไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก
- ห้วยใหญ่ มีต้นกำเนิดอยู่ที่เขาคลองใหญ่และเขาอินทนิ ในท้องที่อำเภอกำแพงแสนไหลลงมาทางทิศใต้ผ่านตำบลชะอมเข้าเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ในฤดูแล้งลำน้ำนี้จะตื่นเงินส่วนฤดูฝนมีน้ำหลากท่วมสองฝั่งลำน้ำเกือบปี กิจกรรมการเกษตรของจังหวัดสระบุรีส่วนมากได้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมักจะประสบปัญหาขาดแคลนในช่วงฤดูแล้งประกอบกับแหล่งน้ำธรรมชาติมีไม่เพียงพอ ทั้งในด้านปริมาณและการกระจายที่สอดคล้องกับความต้องการเพราะพื้นที่จังหวัดสระบุรีมีแหล่งน้ำธรรมชาติผิวดินหลัก คือแม่น้ำป่าสักเพียงสายเดียวที่ให้บริการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินโดยอาศัยระบบชลประทานเข้ามาช่วงเหลืออีกทางหนึ่ง

การพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินพื้นที่จังหวัดสระบุรี ส่วนมากดำเนินการโดยกรมชลประทานซึ่ง

มีทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค เพื่อการเกษตรและบางส่วนสามารถสนองต่อกิจกรรมของอุตสาหกรรมได้ด้วย โครงการชลประทานที่สำคัญหลายโครงการเป็นส่วนหนึ่งของโครงการชลประทานระดับภาค ได้แก่ โครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ โครงการชลประทานป่าสักใต้ โครงการชลประทานเริงราง เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งชลประทานขนาดใหญ่ 5 โครงการ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 8 สถานี มีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน จำนวน 322,950 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมดของจังหวัดที่เหลือเป็นพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝน

2. นิคมอุตสาหกรรม

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งพลังงาน เพื่อการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน (BOI ZONE 2) ในปัจจุบันมีนิคมอุตสาหกรรม ที่เทียบพร้อมด้วยสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการประกอบอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่

นิคมอุตสาหกรรมหนองแค (อ.หนองแค) มีเนื้อที่ 2,044 ไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 5 แห่ง ประเภทของอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมหนัก เช่น โรงงานผลิตกระเบื้อง โรงงานผลิตเซรามิกส์ ฯลฯ

นิคมอุตสาหกรรมสระบุรี (อ.แก่งคอย) มีเนื้อที่ 2,600 ไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 1 แห่ง ประกอบกิจการ ผลิตแผ่นใยไม้อัด NDF ความหนาแน่นปานกลาง

เขตอุตสาหกรรมเครื่องซิเมนต์ไทย (อ.หนองแค) โดยการจัดการของ บริษัท เอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรม จำกัด มีเนื้อที่ 3,000 ไร่

3. อุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดสระบุรี

3.1 อุตสาหกรรมก่อสร้างและเซรามิกส์

โดยทั่วไป วัสดุก่อสร้างซึ่งจัดเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องของภาคก่อสร้างนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ วัสดุก่อสร้างประเภทฐานราก เช่น ปูนซีเมนต์ ฯลฯ และวัสดุก่อสร้างประเภทตกแต่ง ได้แก่ กระเบื้องเซรามิกส์ พรม หรือสุขภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งปกติการเติบโตของตลาดทั้งสองประเภทนี้มักจะมีความสัมพันธ์กับภาวะการก่อสร้าง อย่างเห็นได้ชัดเพราะทุกครั้งที่ภาคก่อสร้างในประเทศเติบโตขึ้น ภาวะการตลาดวัสดุก่อสร้างได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งถึงปี 2539 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ภาคการก่อสร้างชะงักงันซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างอย่างรุนแรงโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ยอดขายได้ตกลงอย่างกะทันหัน ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถจะประกอบกิจการต่อไปได้ จนถึงกับจะต้องเลิกกิจการโรงงานไปก็มีแต่ถึงกระนั้นจังหวัดสระบุรีก็ยังเป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมก่อสร้างจำนวนสูงที่สุด ถึง 338 โรงงาน ซึ่งประกอบด้วย โรงงานปูนซีเมนต์ จำนวน 9 โรง ได้แก่ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 3 โรงงาน ซึ่งตั้งอยู่ ณ อำเภอบ้านหมอ 1 โรง อำเภอแก่งคอย 1 โรง และอำเภอพระพุทธบาท จำนวน 1 โรง บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยนครหลวง จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 โรง ตั้งอยู่ ณ อำเภอแก่งคอยทั้ง 2 โรง บริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด ตั้งอยู่ ณ อำเภอพระพุทธบาท บริษัท สระบุรีซีเมนต์ จำกัด ตั้งอยู่ ณ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ บริษัท ทีพีไอโพลีน จำกัด ตั้งอยู่ ณ อำเภอแก่งคอย และ บริษัท สามัคคีซีเมนต์ จำกัด ตั้งอยู่ ณ อำเภอบ้านหมอ นอกจากนี้ ยังมีโรงงานผลิตกระเบื้องเคลือบดินเผาและเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารจำนวน 36 โรง ส่วนมากจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองแค แก่งคอย อำเภอเมือง เป็นต้น นอกจากนี้มีโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจำนวน 122 โรง ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอพระพุทธบาท เป็นต้น

3.2 อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ

ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเหล็กและเหล็กเส้น ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง โรงงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ บริษัท เหล็กสยาม จำกัด บริษัท นวโลหะอุตสาหกรรม จำกัด บริษัท นวโลหะไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท สยามสตีล มิลล์เซอร์วิสเซลส์ จำกัด บริษัทสยามลวดเหล็ก อุตสาหกรรม จำกัด และ บริษัทฟูรูกาวา เมทัล (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งเป็นโรงงานผลิตท่อทองแดงไร้ตะเข็บ ตั้งอยู่ ณ อำเภอแก่งคอย นอกจากนี้ตั้งอยู่ ณ อำเภอบ้านหมอ และอำเภอหนองแค อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นอุตสาหกรรมที่ลู่ทางแจ่มใสในการผลิตทั้งเพื่อการจำหน่ายภายในและการส่งออก ซึ่งได้แก่ บริษัท ไทยอคริลิกไฟเบอร์ จำกัด

3.3 ผลิตอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก

อุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีคู่แข่งทางเข้มใสในการผลิตทั้งเพื่อการจำหน่ายภายในและการส่งออก ซึ่งได้แก่ บริษัท ไทยอคริลิกไฟเบอร์ จำกัด บริษัท อินโดรามาเคมีคอลส์ (ประเทศไทย) จำกัด ผลิต เฟอฟูรัล เฟอฟูรีล และกรดอะซิติก บริษัทไทยเปอร์อ็อกไซค์ จำกัด ผลิต ไฮโดรเจนเปอร์อ็อกไซค์ บริษัท กะรัตสุขภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) ทำผลิตภัณฑ์จากพลาสติก โรงงานทั้งหมดตั้งอยู่ในอำเภอแก่งคอย

3.4 อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ที่มีการดำเนินกิจการในจังหวัดสระบุรี อุตสาหกรรมที่สำคัญประกอบไปด้วย หม่า ซ้ำแหละสัตว์ปีก ซึ่งได้แก่ โรงงานบริษัท กรุงเทพโปรตีนส์ จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ใน อำเภอแก่งคอย บริษัท ชันเนกฟู๊ดส์ จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอวังม่วง และ บริษัท ชัลเวลล์เลย์ (ประเทศไทย) จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอพระพุทธบาท โรงงานผลิตน้ำเชื่อมไฮฟร็อคโกล ได้แก่ บริษัท น้ำตาลทรายขาว ได้แก่ บริษัท น้ำตาลทรายสระบุรี จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอวังม่วง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ได้แก่ บริษัท ลีพัฒนาอาหารสัตว์ จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอเมืองสระบุรี บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอพระพุทธบาท บริษัท บีฟู้ดอาหารสัตว์ จำกัด บริษัท ชันฟีด จำกัด และบริษัท ยูนิเต็ดฟิสมิลล์ จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอหนองแค โรงงานผลิตภัณฑ์นํ้านม ได้แก่ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ห.จ.ก.มวกเหล็กเดนมาร์ค ตั้งอยู่ใน อำเภอมวกเหล็ก และบริษัท ซีพี-เมจิ จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอหนองแค โรงงานผลิตของประดับหน้าแก้ว ได้แก่ บริษัท กุन्छ (ประเทศไทย) จำกัด ตั้งอยู่ใน อำเภอหนองแค นอกจากนี้ยังมีโรงงานผลิตน้ำแข็ง น้ำดื่ม ซึ่งโรงงานเหล่านี้กระจายอยู่ทั่ว ๆ ไปในจังหวัดสระบุรี

4. ข้อมูลด้านโครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมหลักของจังหวัดสระบุรี คือ การคมนาคมทางบก โดยเฉพาะทางรถยนต์รองลงมาคือ ทางรถไฟ และทางน้ำ โดยไม่มีการคมนาคมทางอากาศ ยกเว้นในส่วนของการทหาร (กองทัพบก) ซึ่งมีการขนส่งทางอากาศ

การคมนาคมทางบกแยกเป็นทางรถยนต์และรถไฟ ดังนี้

ทางรถยนต์ โครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ โครงข่ายภายใต้การดูแลของกรมทางหลวง รองลงมาได้แก่ เส้นทางที่อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี สำนักงานโยธาธิการ จังหวัดสระบุรี สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทและหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เทศบาลเมืองสระบุรีกรมชลประทานและเส้นทางในนิคมพระพุทธบาทสระบุรี เป็นต้น

เส้นทางคมนาคมสายหลักของจังหวัดสระบุรี ได้แก่ เส้นทางที่อยู่ในความดูแลของกรมทางหลวงซึ่งมีสายประธาน 4 สาย ระยะทาง 111 กม. ทางหลวงจังหวัด 33 สาย ระยะทาง 296 กม. ทางหลวงท้องถิ่น ระยะทาง 202 กม. และเส้นทาง รพช. 99 กม.

เมื่อพิจารณาเฉพาะเส้นทางหลวง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางสระบุรีพบว่า จังหวัดสระบุรีมีทางหลวงแผ่นดินที่ได้รับการกำหนดหมายเลขหลวงทั้งสิ้น 25 สาย ระยะทางจริงรวม 398.379 กม. โดยแยกเป็น 2, 4 และ 10 ช่องการจราจร

จำนวนยานยนต์ที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. ขนส่งทางบก	รวม 13,927 คัน
จำนวนยานยนต์ที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. รถยนต์	รวม 99,269 คัน

ทางรถไฟ เป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะการขนส่งสินค้า เส้นทางรถไฟที่ผ่านจังหวัดสระบุรี มี 2 สาย คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเส้นทางรถไฟสายสำคัญเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว เริ่มต้นทางจากสถานีกรุงเทพฯ ผ่านสระบุรีไปจนถึงชุมทางจิระ จังหวัดนครราชสีมา แล้วแยกเป็น 2 สายย่อย คือ

- สายที่ 1 ไปสู่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ – ศรีสะเกษ และสิ้นสุดที่จังหวัดอุบลราชธานี
- สายที่ 2 ไปสู่จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย

ทางรถไฟสายเหนือ เริ่มต้นจากสถานีกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก อุดรดิตถ์ ลำปาง ลำพูน สิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านจังหวัดสระบุรีที่สถานีรถไฟบ้านหม้อทุกขบวน แต่จะมีบางขบวนเท่านั้นที่จอดสถานีรถไฟบ้านหม้อ

4.2 การสื่อสาร

- **โทรศัพท์**

ปีงบประมาณ 2545 จังหวัดสระบุรี มีจำนวนชุมสาย 53 ชุมสาย จำนวนเลขหมายทั้งหมด 66,317 เลขหมาย เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,676 เลขหมาย เลขหมายที่มีผู้เช่า 56,276 เลขหมาย เลขหมายขององค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ส่วนเปิดใช้ให้กับบ้านพัก และภาคธุรกิจ

- **การไปรษณีย์โทรเลข**

ปีงบประมาณ 2545 จังหวัดสระบุรี มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 14 แห่ง จำนวนตู้ไปรษณีย์ 266 ตู้

- **วิทยุและการสื่อสาร**

ปี 2545 จังหวัดสระบุรี มีที่ทำการวิทยุโทรคมนาคมสาธารณะ 2 ที่ทำการ คือ ที่ทำการอำเภอหนองโดน และที่ทำการหนองแค ระบบที่ให้บริการ คือ ระบบเซลลูลาร์

4.3 การไฟฟ้า

ปีงบประมาณ 2545 มีการให้บริการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนภายในจังหวัดสระบุรี รวม 4,002.96 ล้านหน่วย/กว.ชม. ลดลงจากปีก่อน 6.98% จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 135,650 ราย โดยจำหน่ายให้แก่ สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ประมาณ 92.84% ที่อยู่อาศัย 5.82% สถานที่ราชการ 1.02% และอื่น ๆ 0.30% ของปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้ารวม

4.4 การประปา

การประปานั้นมีความสำคัญต่อชีวิตของประชากรทั่วไปทั้งในการอุปโภค และธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี การประปาในจังหวัดสระบุรี มีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 กรณี คือ การประปาภูมิภาคเขต 2 สระบุรี และการประปาสัมปทาน ซึ่งอยู่ในความควบคุมของเทศบาลสุขาภิบาล หรือเอกชน เป็นต้น สรุปได้ดังนี้

ก. ประปาภูมิภาค เขต 2 สระบุรี

การประปาภูมิภาค เขต 2 สระบุรี มีการประปาในเขตจังหวัดสระบุรี 4 แห่ง คือการประปาหนองโดน การประปาบ้านหม้อ การประปาหนองแค และการประปามวกเหล็ก มีแหล่งน้ำดิบจากคลองอนุศาสนันท์ คลองระพีพัฒน์ แม่น้ำป่าสัก และน้ำตมมวกเหล็ก ตามลำดับ ให้บริการครอบคลุมพื้นที่

อำเภอหนองโดน พระพุทธบาท บ้านหม้อ หนองแค และมวกเหล็ก ในกรณีที่เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำดื่ม แหล่งน้ำสำรอง ที่คาดว่าจะนำมาใช้ได้ คือ เขตอำเภอหนองโดนและพระพุทธบาท จะใช้น้ำดิบจากชั้นน้ำโคกเสียบ เขตอำเภอบ้านหม้อ ใช้น้ำจากทะเลสาบบ้านหม้อ ส่วนเขตอำเภอหนองแค คาดว่าจะตั้งชื่อที่ดินเพื่อขุดเป็นอ่างเก็บน้ำให้ได้ จำนวน 6 แสนลูกบาศก์เมตร ในบริเวณที่ใกล้กับคลองระพีพัฒน์

ข. ประปาสัมปทาน

การประปาสัมปทาน เป็นการประปาที่ผลิตขึ้นในส่วนท้องถิ่น ซึ่งในเขตจังหวัดสระบุรี มีการประปาสัมปทานอยู่ 10 แห่ง ในเขตอำเภอ 6 อำเภอ คือ

อ.เมืองสระบุรี	1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองสระบุรี
อ.แก่งคอย	4 แห่ง คือ เทศบาลตำบลแก่งคอย, เอกชนหมู่บ้านเลิศรัตน์, เอกชนบ้านริมบึง และเอกชนหมู่บ้านอับปาง
อ.เสาไห้	2 แห่ง คือ สุขาภิบาลเสาไห้ และเขตสุขาภิบาลบ้านยาง
อ.วิหารแดง	1 แห่ง คือ สุขาภิบาลบ้านลี่
อ.บ้านหม้อ	1 แห่ง คือ เอกชนหมู่บ้านครีว
อ.หนองแค	1 แห่ง คือ เอกชนสวนอุตสาหกรรมเครือซีเมนต์ไทย

ปี 2545 การประปาภูมิภาค เขต 2 สระบุรี กำลังการผลิต 11,537,642 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 84,924,007 ลบ.ม. จำหน่ายให้กับผู้ใช้น้ำ 39,983 ราย ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 10,758,905 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อสาธารณะประโยชน์และรั่วไหล 5,731,768 ลบ.ม.

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
ในจังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี
2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาและนำเสนอผลงานในภาพรวม โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย
3. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบการอุตสาหกรรม
 - ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
4. โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เลือก หรือเติมข้อความลงใน ตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล
2. ตำแหน่ง
3. ชื่อสถานประกอบการ
4. สถานที่ตั้งโรงงาน
5. ขนาดของพื้นที่โรงงาน..... ไร่ ตารางวา

6. ปี พ.ศ. ที่ก่อตั้ง

7. ปีที่ดำเนินการผลิต

8. ลักษณะของกิจการ

- () บริษัท () ห้างหุ้นส่วน
 () ธุรกิจครอบครัว () เจ้าของคนเดียว
 () อื่นๆ โปรดระบุ

9. เงินลงทุนทั้งสิ้นของสถานประกอบการ

- () น้อยกว่า 2 ล้านบาท () มากกว่า 2 - 5 ล้านบาท
 () มากกว่า 5 - 10 ล้านบาท () มากกว่า 10 - 20 ล้านบาท
 () มากกว่า 20 - 30 ล้านบาท () มากกว่า 30 - 50 ล้านบาท
 () มากกว่า 50 - 80 ล้านบาท () มากกว่า 80 - 100 ล้านบาท
 () มากกว่า 100 ล้านบาท

10. แหล่งเงินทุนของสถานประกอบการ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับจากแหล่งที่ใช้มากที่สุดไปยังน้อยที่สุด)

1 = แหล่งที่มีความสำคัญมากที่สุด และ 2, 3, 4 = แหล่งที่มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ)

- () เงินทุนส่วนตัว
 () ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนในประเทศ
 () ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต่างประเทศ
 () อื่นๆ (โปรดระบุ)

11. จำนวนพนักงานของสถานประกอบการ

- () น้อยกว่า 10 คน
 () 10 - 50 คน
 () 51 - 100 คน
 () 101 - 150 คน
 () 151 - 200 คน
 () มากกว่า 200 คน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบการอุตสาหกรรม

1. ประเภทของสถานประกอบการ

- () อุตสาหกรรมเกษตรหรือผลิตผลจากเกษตร
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เซรามิกซ์ และโลหะขั้นพื้นฐาน
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมเบา (ของเล่นเด็ก เครื่องประดับ เครื่องกีฬา ฯลฯ)
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระจก และพลาสติกเคมีภัณฑ์
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์
- () อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค
 โปรดระบุลักษณะกิจการ / ผลิตภัณฑ์

2. การตั้งโรงงานในจังหวัดสระบุรี เนื่องจาก

- () เป็นกิจการดั้งเดิมของครอบครัว
- () อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ
- () การคมนาคมขนส่งสะดวก
- () มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ประกอบการ ท่านคิดว่า ปัจจัยใดมีความสำคัญที่จะสนับสนุนให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมของจังหวัดสระบุรีมากยิ่งขึ้น (โปรดเรียงลำดับความสำคัญของคำตอบ โดยลำดับที่ 1 หมายถึงสำคัญมากที่สุด และ 2, 3, 4, 5 หมายถึงสำคัญรองลงไปตามลำดับ)

- () ราคาของที่ดินถูก
- () ค่าจ้างแรงงาน

- () อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ / ผู้บริโภค
- () ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล
- () ได้รับสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม
- () มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง
- () มีคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยสูง
- () มีโครงสร้างพื้นฐานพร้อม เช่น ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร เป็นต้น
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ในการประกอบธุรกิจของท่าน ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง และต้องการให้ภาครัฐแก้ไขอย่างไร เพื่อให้กิจการของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4.1 ปัญหาด้านการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดระบุความรุนแรงของปัญหา โดย 1 คือ ความรุนแรงมากที่สุด และ 2, 3, 4 คือ ความรุนแรงที่รองลงมาตามลำดับ)

- () วัตถุดิบหายาก
- () คุณภาพของวัตถุดิบไม่ได้มาตรฐาน
- () วัตถุดิบราคาแพง
- () อื่นๆ โปรดระบุ

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.2 ปัญหาด้านแรงงาน

- () ขาดแคลนแรงงานในระดับ () ผู้บริหาร
- () เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะ
- () พนักงานทั่วไป
- () ลูกจ้างรายวัน
- () อัตราค่าจ้างแรงงานสูงเกินไป โดยเฉพาะแรงงานในระดับ () ผู้บริหาร
- () เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะ
- () พนักงานทั่วไป
- () ลูกจ้างรายวัน

() มีการเข้า-ออกของแรงงานบ่อยเกินไป ได้แก่ แรงงานในระดับ

() ผู้บริหาร

() เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะ

() พนักงานทั่วไป

() ลูกจ้างรายวัน

() แรงงานขาดความชำนาญ ก่อให้เกิดความสูญเสียในการผลิต

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.3 ปัญหาด้านการตลาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดระบุความรุนแรงของปัญหา โดย 1 คือ ความรุนแรงมากที่สุด และ 2, 3, 4 คือ ความรุนแรงที่รองลงมาตามลำดับ)

a. ด้านคู่แข่งและส่วนแบ่งตลาด ปัญหาที่ประสบ คือ

() มีผู้ผลิตมากเกินไป

() ผู้ซื้อหรือตัวแทนจำหน่ายมีอำนาจในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์

() ต้นทุนในการขนส่งสูง

() ต้นทุนในการเก็บรักษา (Stock) สูง

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

b. ด้านคุณภาพและราคาผลิตภัณฑ์ ปัญหาที่ประสบ คือ

() ขาดการกำหนดมาตรฐานและการจัดคุณภาพผลิตภัณฑ์

() มีการตัดราคาขาย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.4 ปัญหาด้านการเงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดระบุความรุนแรงของปัญหา โดย 1 คือ ความรุนแรงมากที่สุด และ 2, 3, 4 คือ ความรุนแรงที่รองลงมาตามลำดับ)

a. ด้านปริมาณเงินทุน ปัญหาที่ประสบ คือ

- () มีเงินทุนส่วนตัวจำกัด
- () มีข้อจำกัดในการได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงิน
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

b. ด้านอัตราดอกเบี้ย ปัญหาที่ประสบ คือ

- () ต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่แหล่งเงินทุนนอกระบบในอัตราที่สูง
- () ต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่สถาบันการเงินในระบบในอัตราที่สูง
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.5 ปัญหาด้านเทคโนโลยี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดระบุความรุนแรงของปัญหา โดย 1 คือ ความรุนแรงมากที่สุด และ 2, 3, 4 คือ ความรุนแรงที่รองลงมาตามลำดับ)

a. ด้านการจัดการเทคโนโลยี ปัญหาที่ประสบ คือ

- () ขาดแคลนเครื่องจักร อุปกรณ์ในการผลิตที่มีคุณภาพ
- () เครื่องจักรอุปกรณ์ในการผลิตมีราคาแพงเกินไป
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

b. ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ปัญหาที่ประสบ คือ

- () ขาดแคลนผู้มีความรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอด
- () ขาดแคลนแรงงานที่จะเข้ารับการอบรม
- () การถ่ายทอดเทคโนโลยี ไม่มีประสิทธิภาพ
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.6 ปัญหาที่เกิดจากการติดต่อหน่วยงานราชการ

- () ความล่าช้าของบุคลากร
- () ผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

4.7 ปัญหาอื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

ควรมีการแก้ไขคือ

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง
นางสาวอโนรัตน์ หวานนุรักษ์
นักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ค.

ตารางภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 จำนวนโครงการลงทุนของประเทศไทย แยกตามเขตส่งเสริมการลงทุน
พ.ศ. 2544 – 2547

	จำนวนโครงการ			
	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547
เขต 1	202	175	233	331
เขต 2	394	390	477	512
เขต 3	267	263	319	419
รวม	863	828	1,029	1,262

ที่มา : คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2548)

ตารางผนวกที่ 2 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม เงินทุน แรงงาน จำแนกตามหมวด
อุตสาหกรรม ในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2547

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน	เงินทุน (บาท)	ชาย	หญิง	รวม
1. อุตสาหกรรมการเกษตร	125	1,172,099,090	1,131	529	1,660
2. อุตสาหกรรมอาหาร	96	9,573,628,897	4,643	4,413	9,056
3. อุตสาหกรรมเครื่องดัดไม้	7	77,650,000	45	42	87
4. อุตสาหกรรมสิ่งทอ	24	2,405,952,000	3,048	2,471	5,519
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	4	1,797,664,000	228	651	879
6. อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	6	212,380,004	613	120	733
7. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ จากไม้	36	105,140,514	345	131	476
8. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องเรือน	15	93,071,500	174	38	212
9. อุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์	8	2,286,752,000	226	74	300
10. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	3	20,410,000	20	20	40
11. อุตสาหกรรมเคมี	29	12,818,582,549	1,333	567	1,900
12. อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และผลิตภัณฑ์	7	929,284,600	90	51	141
13. อุตสาหกรรมยาง	10	2,518,925,000	354	215	569
14. อุตสาหกรรมพลาสติก	22	1,114,797,000	921	423	1,344
15. อุตสาหกรรมอลูมิเนียม	220	61,991,245,809	20,446	6,310	26,756
16. อุตสาหกรรมโลหะ	10	4,757,572,000	1,343	335	1,678
17. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	100	4,810,531,300	2,231	279	2,510
18. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	56	866,636,536	839	360	1,199
19. อุตสาหกรรมไฟฟ้า	4	85,386,250	88	71	159
20. อุตสาหกรรมขนส่ง	78	4,897,426,828	1,503	367	1,870
21. อุตสาหกรรมอื่นๆ	179	8,220,652,365	2,109	895	3,024
รวม	1,038	120,756,088,242	41,750	18,362	60,112

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี (2548)

ตารางผนวกที่ 3 สัดส่วนจำนวนแรงงานต่อสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2547

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน	จำนวนแรงงาน (คน)	สัดส่วนจำนวนแรงงาน ต่อจำนวนโรงงาน
1. อุตสาหกรรมการเกษตร	125	1,660	13.3
2. อุตสาหกรรมอาหาร	96	9,056	94.3
3. อุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำ	7	87	12.4
4. อุตสาหกรรมสิ่งทอ	24	5,519	230.0
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	4	879	219.8
6. อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	6	733	122.2
7. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ จากไม้	36	476	13.2
8. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องเรือน	15	212	14.1
9. อุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์	8	300	37.5
10. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	3	40	13.3
11. อุตสาหกรรมเคมี	29	1,900	65.5
12. อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และผลิตภัณฑ์	7	141	20.1
13. อุตสาหกรรมยาง	10	569	56.9
14. อุตสาหกรรมพลาสติก	22	1,344	61.1
15. อุตสาหกรรมโลหะ	220	26,756	121.6
16. อุตสาหกรรมโลหะ	10	1,678	167.8
17. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	100	2,510	25.1
18. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	56	1,199	21.4
19. อุตสาหกรรมไฟฟ้า	4	159	39.8
20. อุตสาหกรรมขนส่ง	78	1,870	24.0
21. อุตสาหกรรมอื่นๆ	179	3,024	16.9
รวม	1,038	60,112	58.0

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี (2548)

ตารางผนวกที่ 4 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน		
	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. อุตสาหกรรมการเกษตร	113	125	10.6
2. อุตสาหกรรมอาหาร	86	96	11.6
3. อุตสาหกรรมเครื่องดัด	7	7	0
4. อุตสาหกรรมสิ่งทอ	23	24	4.4
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	4	4	0
6. อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	5	6	20.0
7. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	32	36	12.5
8. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	13	15	15.4
9. อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์	7	8	14.3
10. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	3	3	0
11. อุตสาหกรรมเคมี	23	29	26.1
12. อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	6	7	16.7
13. อุตสาหกรรมยาง	10	10	0
14. อุตสาหกรรมพลาสติก	20	22	10
15. อุตสาหกรรมโลหะ	213	220	3.3
16. อุตสาหกรรมโลหะ	10	10	0
17. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	94	100	6.4
18. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	53	56	5.7
19. อุตสาหกรรมไฟฟ้า	3	4	33.3
20. อุตสาหกรรมขนส่ง	73	78	6.9
21. อุตสาหกรรมอื่นๆ	170	179	5.3
รวม	968	1,038	7.2

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี (2548)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวโนรัตน์ หวานนุรกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2540
สถานที่ทำงาน	บริษัท โซนี่ ซัพพลาย เซน โซลูชั่นส์ (ประเทศไทย) จำกัด เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	หัวหน้างานแผนก Sales & Marketing ส่วนงาน Planning & Cooperate Service